

Puolangan kunta
Tilinpäätös ja toimintakertomus
2019

Valtuusto 24.6.2020, § 7

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet
Lautakunta   Hallitus   Valtuusto

SISÄLLYSLUETTELO

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	2
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	2
1.1.1 Pormestarin katsaus	2
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	3
1.1.3 Yleinen ja oman alueen kehitys.....	6
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
1.1.5 Puolangan kunnan henkilöstö	9
1.1.6 Ympäristöasiat	13
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	13
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	13
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	14
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	16
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	18
1.3.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	18
1.3.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	19
1.3.3 Tase ja sen tunnusluvut	20
1.4. Kuntakonsernin toiminta ja talous	22
1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	22
1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus	23
1.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	23
1.4.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä.....	24
1.4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	24
1.4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	25
1.5 Tilikauden tuloksen käsittely	29
1.5.1 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	29

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	29
2.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	29
2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	29
2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet	29
2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen	31
2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	31
2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	63
2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely.....	66
2.3.4 Investointien toteutuminen	67
2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen.....	67
2.3.6 Yhteenveto valtuuston hyväksyminen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	71
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	72
3.1 Tuloslaskelma	72
3.2 Rahoituslaskelma	73
3.3 Tase	74
3.4 Konsernilaskelmat	76
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	80
Yleiset periaatteet.....	80
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	81
Tasetta koskevat liitetiedot	84
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	84
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	88
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	91
Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	92
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	93
5.1 Puolangan kunnan Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös	93
6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	96
Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	96

Tilinpäätösmerkintä	96
7.LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TILINPÄÄTÖKSEN SÄILYTYS	97

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Pormestarin katsaus

Tilinpäätösvuosi oli muutoksiin valmistautumisen sekä myös niiden tekemisen aikaa kunnan omissa toiminnoissa sekä myös elinkeinoelämän puolella. Kunnassa veimme läpi muutoksen, jolla valmistauduttiin talous- ja henkilöstöpalvelujen siirtoon Monetralle. Tämän lisäksi valmisteltiin ICT- palvelujen siirtämistä uudelle toimijalle. Kunnan palvelujen tuotannossa tapahtui myös, Touhula jatkoi kilpailutuksen jälkeen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajana ja Fazer aloitti ateriapalvelujen tuottajana. Näihin muutoksiin sopeutuminen otti oman aikansa ja vaati kaikilta uuden oppimista ja työtä muutoksen läpivientiin kunnialla. Näissä toimissa onnistuttiin ja siitä kiitos kuuluu osaavalle henkilöstölle!

Elinkeinoelämän puolella ennen kaikkea matkailun puolella saatiin aikaan merkittäviä uusia avauksia. Paljakassa kunta myi tontteja sekä Paljakkatalon matkailuyritysten käyttöön. Samalla myös rinnetoiminnoissa aloitti uusi yritys. Kunta panosti matkailun kehittämiseen myös kehittämishankkeen myötä, jonka avulla yrittäjät saivat aikaan uusia asiakaskontakteja ja alueelle tuli uusia matkailijaryhmiä. Jatkossa yrittäjillä on suunnitelmat alueen majoitus- ja palvelukapasiteetin huomattavaan lisäämiseen. Uusien suunnitelmien myötä Paljakan matkailukeskuksesta kehittyi alueellisesti merkittävä ympärivuotinen matkailualue. Tämän myötä myös investoinnit ja työvoiman kysyntä alueella tulevat merkittävästi lisääntymään lähivuosina.

Kunnan ja yrittäjien hankesuunnittelun päätteeksi tehtiin päätökset Honkainfra Oy:n perustamisesta. Yhtiö aloitti toimintansa tilinpäätösvuoden päättyessä kunnan tytäryhtiönä. Honkainfra tuottaa ja myy kunnalle tukkulämpöä ja valmistautuu biokaasun tuotannon aloittamiseen. Toimintaa tullaan jatkossa kehittämään yhdessä uusien yhtiökumppaneiden kanssa myös muille sektoreille, joista kuulemme tarkemmin kuluvana vuonna. Biokaasun tuotannossa lähdemme liikkeelle jäteveden puhdistamolietteiden kaasun tuotannosta ja siirrymme myöhemmin myös muihin raaka-ainelähteisiin. Tavoitteena on myös liikennebiokaasun tankkauspisteen saaminen alueelle. Ensi vaiheen biokaasutuotannon käynnistämiseen on haettu hankerahoitus Karelia CBC- yhteistyöohjelmasta.

Taloudellinen tilanne maassamme muuttui arvioidusta talouskasvun hidastuttua alkuvuoden ennusteista. Kunnan verotulot jäivät talousarvioon verrattuna yli kolmesataatuhatta euroa alhaisemmiksi, johtuen pääosin verotusjärjestelmän muutoksista. Kunnan muussa toiminnassa onnistuttiin löytämään keinoja kustannusten hillintään ja elinkeinotoiminnan edistämiseksi tehdyt tontti ja kiinteistökaupat sekä Honkainfraan perustamiseen liittyvät omaisuuserien muutokset mahdollistivat noin puoli miljoonaa euroa ylijäämäisen tilinpäätöksen.

Tätä kirjoitettaessa elämme poikkeusoloissa, jotka tulevat vaikuttamaan kunnan toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin vuonna 2020 todella merkittävästi. Pandemian vaikutus koko Suomen ja kunnan talouteen tiedetään todennäköisesti vasta loppuvuonna 2020.

Tässä tilanteessa tahdon kiittää kaikkia, niin työntekijöitä kuin luottamushenkilöitä vuonna 2019 tehdystä hyvästä työstä kuntalaisten eteen!

Toivon kaikille puolankalaisille jaksamista ja terveyttä tällä hetkellä hyvinkin arvaamattomassa tilanteessa.

Harri Peltola, pormestari

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan organisaatio ja toiminnot jakautuvat luottamushenkilöorganisaatioon ja palveluorganisaatioon. Kunnallinen päätösvalta perustuu kuntien edustukselliseen demokratiaan ja vaaleissa kuntalaiset valitsevat ylimmän päättävän toimielimen, valtuuston. Muut kunnalliset luottamushenkilöistä koostuvat elimet ovat kunnanhallitus, lautakunnat, vaikuttamistoimielimet, toimikunnat ja sosiaali- ja terveydenhuollon yksilöjaosto.

Puolangan kunnan luottamushenkilöorganisaatio

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Toimikunnat:

Elinvoimatoimikunta

Maaseutuhallinnon yhteistoimintaelin

Vaikuttamistoimielimet:

Vanhusneuvosto

Nuorisovaltuusto

Valtuusto

Kunnanhallitus

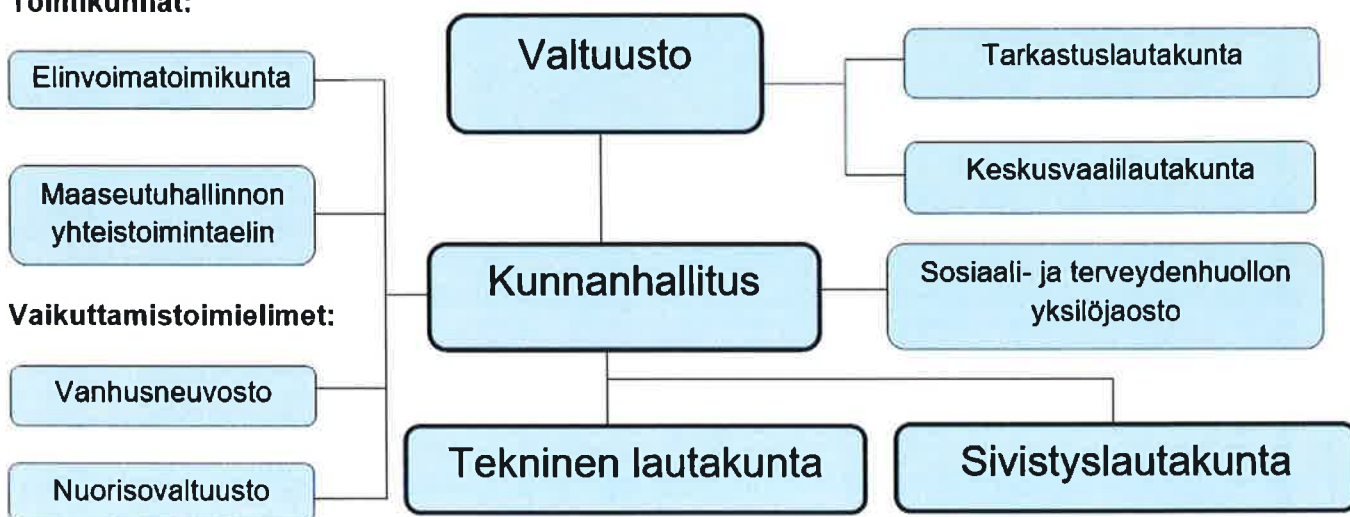
Tekninen lautakunta

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksilöjaosto

Sivistyslautakunta

Kunnanvaltuusto

Toimintavuoden aikana valtuusto kokoontui 5 kertaa.

Valtuutetut

Nimi	Puolue
Mikko Kannainen, puheenjohtaja	KESK
Katja Kempainen, 1. varapuheenjohtaja	KESK
Sarsila Kalle, 2 varapuheenjohtaja	VAS
Haapalainen Mari	KESK
Haapalainen Markku	SIT
Heikkinen Anneli	VAS
Heikkinen Eija	KESK
Heikkinen Jorma	KESK
Heikkinen Yrjö	KESK
Kempainen Jaana	PS
Kempainen Sami 26.11.2019 alkaen	KESK
Kempainen Tuulikki	KESK
Kinnunen Heli	KESK
Moilanen Marketta	KESK
Moilanen Markku	KESK
Nivakoski Markku	KESK
Peltola Harri	KESK
Peura Anja	VAS
Rajala Seppo	KESK
Sutinen Anna-Maija	VAS
Uusitalo Anna-Kaarina, 26.11.2019 asti	KESK
Väätti Tomi	KESK
Valtuutettuja 21	

Kunnanhallitus

Puolangan kunnanhallitukseen kuuluu 7 jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 19 kertaa.

Kunnanhallituksen jäsenet

Harri Peltola, puheenjohtaja	KESK
Mari Haapalainen, varapuheenjohtaja	KESK
Haapalainen Markku	SIT
Heikkinen Eija, 26.11.2019 alkaen	KESK
Heikkinen Yrjö	KESK
Nivakoski Markku	KESK
Peura Anja	VAS
Uusitalo Anna-Kaarina, 26.11.2019 asti	KESK

Varajäsenet

Väätti Tomi	KESK
Kemppainen Tuulikki	KESK
Moilanen Risto	VAS
Moilanen Marketta	KESK, 26.11.2019 alkaen
Heikkinen Jorma	KESK
Moilanen Markku	KESK
Kemppainen Jaana	PS
Heikkinen Eija	KESK, 26.11.2019 asti

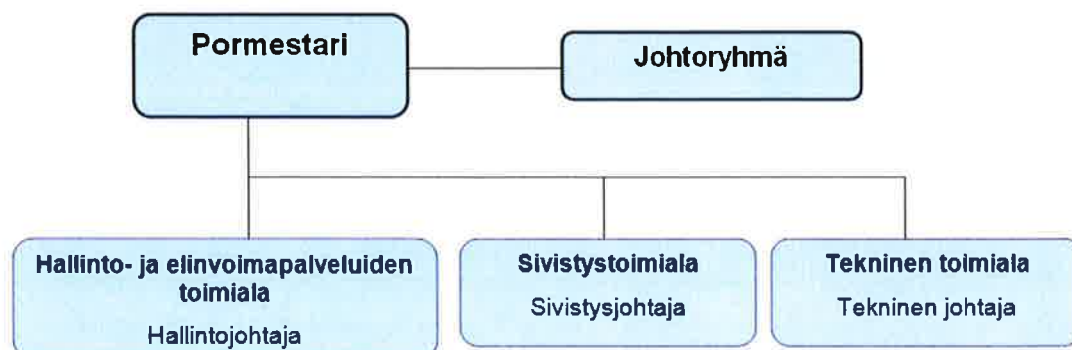
Puolangan kunnan palveluorganisaatio

Puolangan kunnan palveluorganisaation muodostavat hallinto- ja elinvoimapalveluiden toimiala, sivistystoimiala ja tekninen toimiala.

Toimialojen välisestä tehtäväjaosta määrätään hallintosäännössä. Yhteistyötä koordinoidaan johtoryhmätyöskentelyn kautta. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat toimialojen johtavat viranhaltijat, joille on hallintosäännössä määritelty päätösvaltaa.

Kunnan palveluorganisaatiossa työskenteli vuoden 2019 lopussa 100 työntekijää, joista viisi oli opinto- tai virkavapaalla. Kunta on näin ollen alueella merkittävä työllistäjä.

PALVELUORGANISAATIO

Tilivelvolliset viranhaltijat

Harri Peltola, pormestari

Aija-Mari Partala, hallintojohtaja

Anna Major, sivistysjohtaja 20.1.2019 asti

Anna-Kaarina Uusitalo, sivistysjohtaja 17.4.2019 alkaen

Ismo Moilanen, tekninen johtaja

1.1.3 Yleinen ja oman alueen kehitys

Koko maan tilanne

Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevina vuosina, sillä ulkomaankaupan näkymät ovat heikohkot. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvulle korostuu varsinkin v. 2020.

Julkisen talouden alijäämä kasvaa v. 2020, kun hallitusohjelman mukaiset menolisäykset astuvat voimaan. Ilman työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon tuottavuutta kohentavia toimia julkinen talous pysyy myös tulevina vuosina alijäämäisenä. Julkinen velka suhteessa BKT:hen kääntyy vähitellen uudelleen kasvuun.

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,6 %. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat ja tuotannollisten investointien kasvu hidastuu. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden sekä ansiotason noustessa. Viennin kasvu kiihtyy palveluviennin ja laivatoimitusten seurauksena. Vuonna 2020 BKT kasvaa 1 %. Palveluviennin kasvu jatkuu nopeana ja pitää viennin kasvun vientikysyntää nopeampana. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu tasaisena. Kotitalouksien tulojen kasvua pitää yllä ansiotason nousu. Julkisen kulutuksen kasvun kiihtyminen nostaa kotimaisen kysynnän osuutta. Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän ensi vuonna asuinrakennusinvestointien supistuessa.

Työllisten määrä nousee 0,5 % v. 2020. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu heikentävät työllisyyden kasvua. Nimellisansiötason arvioidaan nousevan 3 %.

Bruttokansantuote kasvaa 1,1 % v. 2021 ja 1,2 % v. 2022. Hitaahko talouskasvu ja kiihtyvä nimellispalkkojen nousu pysäyttävät työvoiman kysynnän kasvun vuosina 2020–2021.

Työllisyysaste nousee 73,6 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. (Valtionvarainministeriön julkaisuja 2019:69)

Kuntatalous

Kuntaliiton tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien talouden heikkeneminen jatkui vuonna 2019. Kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat noin 3,9 prosenttia. Menojen kasvu oli suurta palveluiden ostoissa sekä avustuksissa. Menojen kasvun taustalla vaikutti väestön ikääntyminen, kuntakentän palkankorotukset ja kuntien tehtävien lisäykset vuonna 2019. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia.

Heikon tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokortt uudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje.

Verorahoituksen muutos ei riittänyt kattamaan toimintakulujen kasvua ja näkyi muun muassa vuosikatteen heikkenemisenä. Tilinpäätösarvioiden mukaan 56 kunnassa vuosikate oli negatiivinen. Kuntien ja kuntayhtymien käyttötulot eivät riittäneet kattamaan investointimenoja vaan ne katettiin pääosin lainarahalla.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta asukasta kohden 2009–2019*

Lähde: Kuntatalous neljännesvuosittain, 4.neljännes 2019, Tilastokeskus.

*Tilinpäätösarvot

Kainuun kehitys

Kainuun alueella jatkui edelleen myönteinen suhdannekehitys. Työttömyyden lasku on ollut jo usean vuoden ajan Suomen nopeinta Kainuussa, työttömyysaste oli joulukuussa 11,1 prosenttia. Kainuussa ollaan useilla aloilla tilanteessa, jossa työvoiman rekrytointiongelmien kasvamien. Kainuun väkiluku oli 31.12.2019 yhteensä 72 324 henkilöä, jossa laskua edellisvuoteen 761. Väestörakenteessa aktiiviväestön osuus pienenee ja vanhusväestön osuus kasvaa. Kainuussa väestön keskittyminen Kajaanin seudulle jatkuu.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Puolangan kunnan toiminnassa tapahtui olennaisia muutoksia vuonna 2019. Kunnan toimintaan vaikuttavien muutosten toteuttaminen jatkuu myös vuoden 2020 puolella.

Verotuloja kertyi talousarvioon nähden 329 000 euroa ennakoitua vähemmän. Valtionosuudet toteutuivat lähes talousarviossa ennustetun mukaisesti.

Kunnanhallitus hyväksyi (9.5.2019 § 64) kokouksessaan Paljakkatalon myynnin 200 000 euron kauppahintaan.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan (14.5.2019 § 5) myöntää omavelkaisen takauksen Kiinteistö Oy Puolangan Vuokrataloille vuonna 2019 nostettavalle enintään 2 350 000 euron lainalle, jolla järjestellään aikaisempia lainoja uudelleen.

Kunnanhallitus päätti (6.6.2019 § 80), että Puolangan kunta solmii palvelusopimuksen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista Monetra Oulu Oy:n kanssa.

Kunnanhallitus valitsi (4.7.2019 § 99) varhaiskasvatuspalvelujen tuottajaksi 1.8.2019 alkaen Muksun Maailma Oy:n, sopimus on voimassa 31.7.2024 asti. Samassa yhteydessä lopetettiin varhaiskasvatuksen palvelusetelijärjestelmän käyttö kokonaisulkoistuksen alkaessa.

Kunnanhallitus valitsi (4.7.2019 § 100) ruokahuoltopalvelujen tuottajaksi Fazer Food Services Oy:n, sopimuskausi 1.8.2019- 31.7.2022.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan (20.9.2019 § 114) perustaa Honkainfra Oy nimisen kehitysyhtiön ja hyväksyi sen yhtiöjärjestyksen. Lisäksi kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se päättää lämpökeskustoimintojen sekä erikseen määriteltyjen maa-alueiden luovuttamisen kehitysyhtiölle apporttina yhtiön pääomaeriksi.

Kunnanhallitus hyväksyi (10.10.2019 § 122) kokouksessaan kehitysyhtiölle siirrettävien omaisuuserien arvostuksen, joiden siirrosta valtuusto päättää myöhemmin.

Kunnanhallitus päätti (21.10.2019 § 137), että kunta myy Karhunpesän huoneiston B osakkeet 150 000 euron kauppahintaan.

Valtuusto päätti (21.10.2019 § 15) lämpökeskustoimintojen sekä erikseen määriteltyjen maa-alueiden luovuttamisesta kehitysyhtiölle apporttina yhtiön pääomaeriksi. Omaisuuden arvosta 164 730 euroa merkittiin osakepääomaan ja 900 005 SVOP-rahastoon.

Valtuusto hyväksyi (26.11.2019 § 23) päivitetyn hallintosäännön.

Kunnanhallitus päätti (28.11.2019 § 158), että kunta osallistuu KAMK:n hakemaan Karelia CBC –ohjelman ReMac -projektiin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 2.7 milj. euroa, josta Puolangan kunnan osuus on noin 1.7 milj. euroa. Kunnan lopullinen omarahoitusosuus on 10 prosenttia (170 000 euroa). Hanke edistää merkittävästi erilaisten jätejakeiden hyödyntämistä ja mahdollistaa niiden ympärille uuden liiketoiminnan syntymistä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan (19.12.2019 § 31) vuoden 2020 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2021 - 2022. Strategiaan perustuvia tavoitteita toteutetaan vuoden 2020 aikana. Suurimpia toimenpiteitä tulevat olemaan sosiaali- ja terveystalouden sopimuksen uudistaminen, ICT-palveluiden uudistaminen, Honkainfran Oy:n ylösajo ja kehittäminen, Paljakan kehittämisen edistäminen, liikuntapaikkojen rakentaminen, harrastusmahdollisuuksien parantaminen sekä Kainuun Rastiviikoille 2021 valmistautuminen.

1.1.5 Puolangan kunnan henkilöstö

Toimintakertomuksessa esitetään henkilöstömäärä tilinpäätösvuonna sekä palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella. Henkilöstötiedot raportoidaan tarkemmin erillisellä Henkilöstöraportilla 2019, joka esitetään tilinpäätöksen yhteydessä.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Puolangan kunnan henkilöstömäärä oli 31.12.2019 yhteensä noin 100 (99,3), joista opinto-/virkavapaalla oli viisi (5) henkilöä. Henkilöstöstä vuonna 2019 työskenteli vakinaisissa palvelussuhteissa 64 henkilöä ja määräaikaissa palvelussuhteissa noin 25 (24,3) henkilöä. Vuodenvaihteessa 2019 palkkatukityöllistettyjä oli neljä (4) henkilöä ja oppisopimuskoulutuksessa oli kaksi (2) henkilöä. Sivutoimisia vuonna 2019 oli 21 henkilöä. Sivutoimisia työntekijöitä ovat kansalaisopiston tuntiopettajat.

Palvelussuhde	hallinto- ja elinvoimapalvelut	sivistystoimiala	tekninen toimiala	yhteensä
Toistaiseksi voimassa oleva	16	31	17	64
Määräaikainen	4,3	13	7	24,3
Palkkatukityö	2	1	1	4
Oppisopimuskoulutus	0	1	1	2
Opinto-/virkavapaa	1	4	0	5
Henkilöstö 31.12.2019	23,3	50	26	99,3

Taulukko: Henkilöstömäärä ja palvelussuhteen luonne v. 2019.

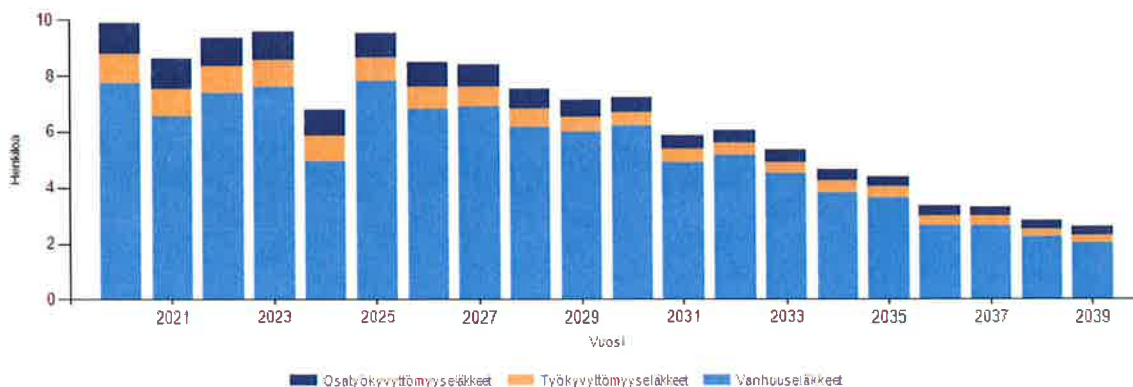
Vakituisista ja määräaikaista (ml. oppisopimuskoulutus ja palkkatukityö) työntekijöistä kokoaikaisia työntekijöitä oli 86 ja osa-aikatyössä olevia noin 13,3. Määräaikaisuuden pääasiallisina syinä oli palkkatuettu työ, oppisopimuskoulutus sekä erilaiset hankkeet ja projektit.

Osa-aikatyö on etupäässä työntekijän itsensä toivoma työaika. Se mahdollistaa työurien pidentämisen ja hiljaisen tiedon siirron uusille työntekijöille, mutta ennen kaikkea henkilökohtaisen elämän, perhetilanteen ja työn yhteensovittamisen.

Eläkkeelle siirtyminen

Henkilöstösuunnittelun kannalta olisi tärkeää pystyä ennakoimaan työvoiman poistumaa. Kunta-alalla työskentelevän henkilöstön keski-ikä vuonna 2019 oli 45 vuotta.

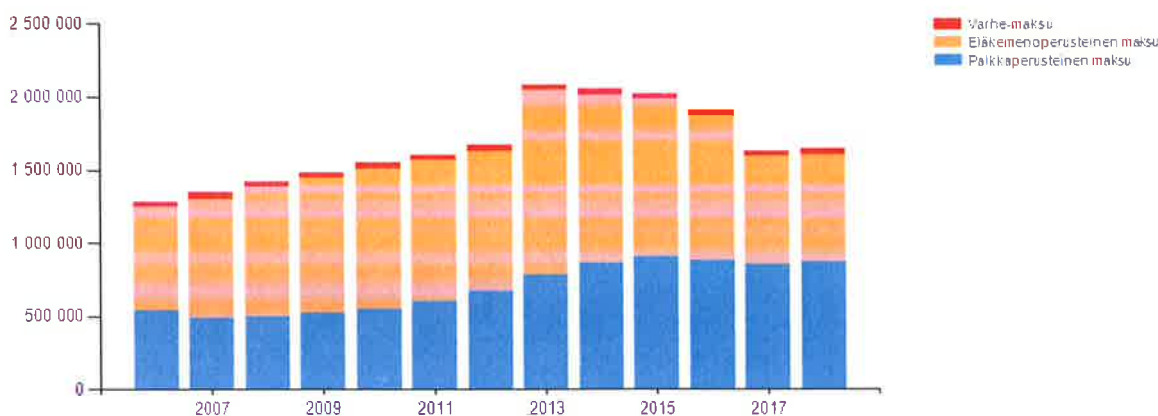
Eläköitymisennuste 2020 - 2039

Kuva: Kevan tilasto eläköitymisennusteesta 2020 – 2039 Puolangan kunnan* osalta.

Kunnan palveluksesta on arvion mukaan jäämässä eläkkeelle vuosina 2020 – 2021 aikana yhteensä noin 20 työntekijää, *lukuun sisältyvät työ- ja virkavapaalla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa olevat henkilöt. Hallinnon ja elinvoimapalveluiden toimialalta 3, sivistystoimialalta 9 ja tekniseltä toimialalta 7 henkilöä. Vuoden 2019 aikana on siirtynyt eläkkeelle 9 henkilöä.

Puolangan kunta maksoi eläkemaksuja vuonna 2018 yhteensä 1,65 milj. euroa (vuoden 2019 tietoja ei ole vielä saatavilla). Palkkaperusteista eläkemaksua työnantaja maksaa kaikesta työstä, josta karttuu eläkettä (vuonna 2018 yht. 869 t€). Eläkemenoperusteista eläkemaksua maksavat ne työnantajat, joiden ennen vuotta 2005 palveluksessa olleille työntekijöille on kalenterivuoden aikana maksettu eläkettä (vuonna 2018 yht. 740 t€). Varhemaksut loppuivat vuonna 2018 (44 t€). Alla olevassa kuvassa Puolangan kunnan eläkemaksut vuosina 2006 - 2018. Vuoden 2019 tiedot eivät ole vielä saatavilla.

Kuva: Puolangan kunnan maksamien eläkemaksujen euromääräiset kertymät. Keva.

Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

Sairauspoissaolot

Vuoden 2019 sairauspoissaoloista kertyi poissaolopäiviä 1538 eli 15 työpäivää/työntekijä (vuonna 2018: 1539 eli 16 työpäivää/työntekijä). Kunta-alalla keskiarvo vuonna 2018 oli 17 päivää. Terveysperusteiset palkalliset ja palkattomat poissaolot lasketaan työpäivinä. Sairaudesta johtuvat poissaolot osoittavat hyvin henkilöstön toimintakykyä. Huomattavaa on, että yksittäiset pitkät sairauslomat nostavat koko toimialan sairauspoissaolotilastoja. Henkilöstön jaksamista tuettiin henkilökohtaisilla työnohjauksilla ja kehityskeskusteluilla.

Toimiala	jaksojen lkm	kalenteripv	työpv
hallinto ja elinvoimapaalvelut	50	699	490
sivistystoimiala	113	921	668
tekninen toimiala	51	536	380
yhteensä	214	2156	1538

Tapaturmat

Vakuutusyhtiön tapaturmatilaston mukaan vuonna 2019 sattui kaksi työtapaturmaa.

Toimiala	jaksojen lkm	kalenteripv	työpv
sivistystoimiala	2	72	50
yhteensä	2	72	50

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Työhyvinvointikysely toteutettiin henkilöstölle loppuvuodesta 2019. Kyselyyn vastasi 58 henkilöä. Kysely toteutettiin Webropol -kyselynä. Kysely on tarkoitus tehdä vuosittain.

Kyselyn mukaan henkilöstö koki henkisen ja fyysisen työhyvinvoinnin (motivaatio, työnilo, fyysinen kunto) hyväksi, keskiarvo oli kahdeksan. Työyhteisö kokee muutokset mahdollisuutena, mutta haasteena koettiin muutoksen ajankohtaisista asioista tiedottaminen. Yhteisöllisyys, toisten auttaminen ja arvostaminen sekä oman työn tavoitteiden tunteminen oli kyselyn mukaan korkealla tasolla. Työyhteisössä vallitsee myönteinen kehittämisen ilmapiiri.

Henkilöstön työhyvinvointia ja työssäjaksamista tuettiin vuoden 2019 monin erin tavoin. Henkilöstöllä oli mahdollisuus käydä ilmaiseksi kuntosalilla kerran viikossa, lisäksi henkilöstölle oli ilmainen lentopallovuoro tai muu palloiluvuoro. Kuntosalin tai kansalaisopiston kausikorttiin sai 25 %:n alennuksen. Toimialoilla oli mahdollisuus joko yhden koko päivän tai kahteen puolen päivän mittaiseen virkistytymispäivään. Joulukuussa henkilöstölle tarjottiin jouluaateria ja joululahjat luovutettiin joulukahvien yhteydessä.

Työterveyshuollon palvelut ovat saatavissa Puolangalla. Kunnalla on palvelusopimus Terveystalo Oy:n kanssa työterveyspalvelujen tuottamisesta. Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2019 olivat 47 231 euroa, joista Kelan korvattavia kustannuksia 12 891 euroa.

Yhteistoiminta

Kunnassa toimii Yt -toimikunta henkilöstön ja työnantajan välisenä yhteistyöelimenä.

Työsuojeluorganisaatio koostuu työsuojelupäälliköstä ja työsuojeluvaltuutetuista, jotka kokoontuvat tarpeen mukaan.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut talousarviossa vuonna 2019 olivat 5 236 000 euroa. Henkilöstökulut vuonna 2019 toteutuivat yhteensä 5 028 000 euroa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Puolangan kunnassa

Puolangan kunnassa laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu yhdenvertaisuuslakiin sekä lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Tasa-arvo on kaikkien ihmisten perusoikeus ja jokaisen demokraattisen yhteiskunnan perusarvo.

Puolangan kunta ottaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteet huomioon kaikissa päätöksissään, niiden valmistelussa ja toimeenpanossa. Tavoitteena on aidosti monimuotoisen, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen työyhteisön rakentaminen. Puolangan kunta on työpaikka, jossa kaikki työntekijät tekevät työtä samoilla ehdoilla ja samoin edellytyksin.

Puolangan kunnassa on laadittu ohjeistusta tasapuolisen kohtelun takaamiseksi, koskien koko henkilökuntaa. Kunnassa on käytössä seuraavia ohjeistuksia: Sairauspoissaolojen hallinnollinen ohje – Ohje esimiehille ja henkilöstölle sairauslomien hyväksymisestä, Työhyvinvoinnin varhainen ja tehostettu tuki sekä päihdeohjelma – Toimintatavat Puolangan kunnassa, Savuton kunta – ohjelma ja Henkilöstö – ja koulutussuunnitelma 2018 – 2019. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on tarkoitus päivittää vuoden 2020 aikana seuraaville vuosille. Puolangan kunta mahdollistaa myös etätöiden tekemisen.

1.1.6 Ympäristöasiat

Tekninen lautakunta toimii Puolangan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Se vastaa ympäristöviranomaiselle kuuluvista ilmansuojelun, vesiensuojelun, jätehuollon, meluntorjunnan, lupa-, ilmoitus- ja valvonta-asioista. Lisäksi sen vastuulle kuuluu luonnonsuojeluun ja ympäristön tilan seurantaan liittyvät tehtävät Puolangan kunnan alueella. Viranomaisen vastuisiin kuuluvat myös ympäristö- ja maanainelupien valmistelu sekä valvonta.

Vesi- ja viemärilaitos

Puolangan kunnan tekninen toimi vastaa kunnan omistamista vesi- ja viemärilaitosten verkostojen rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta.

Puolangalla on kaksi jätevedenpuhdistamo, toinen sijaitsee kirkonkylällä ja toinen Paljakassa. Kirkonkylän puhdistamo on biologinen ja Paljakan puhdistamo on kemiallinen.

Jätehuolto

Palvelun järjestämisvastuu on Kainuun jätehuollon kuntayhtymällä. Ekokympillä on lajitteluasema, jossa jätteet lajitellaan säännösten mukaisesti jatkokäsittelyyn. Tämän lisäksi Ekokympillä on kymmenkunta jätteiden aluekierrätyspistettä kunnan alueella.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnalla on käytössä sidonnaisuusrekisteri, jonka tiedot julkaistaan yleisessä tietoverkossa. Sidonnaisuusrekisterin tarkoituksena on lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Puolangan kunta noudattaa toiminnassaan ohjeita korruption vastaisesta toiminnasta sekä ihmisoikeusasioista.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Puolangan kunnan tulevaan kehitykseen vaikuttaa tulorahoituksen kehittyminen. Verotulojen kehittymiseen ja kasvuun tarvitaan kunnan elinvoiman ja työllisyyden kehittymistä positiiviseen suuntaan.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on 168 000 euroa (v. 2018, 135 000 e). Kunnan panostusta työttömyyden hoitoon tarvitaan, jotta työmarkkinatuen kuntaosuuden nousupaineeseen pystytään vaikuttamaan.

Kunta panostaa tulevina vuosina Honkavaaran alueeseen ja luo uusia investointimahdollisuuksia ulkopuolisille yrityksille. Investoinneilla luodaan uusia työpaikkoja ja pyritään siten vaikuttamaan positiivisesti väestökehitykseen. Paljakan matkailualueen kehittyminen jo nyt päätettyjen uusien

investointien myötä luo uusia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle. Paltamoon suunniteltu KaiCell Fibers Oyn biotuotetehtas on tulevaisuudessa merkittävä työllistäjä myös puolankalaisille toimijoille.

Puolangan kuntastrategia on 2018 – 2025 on valmistunut keväällä 2018. Siinä on määritelty kunnan kehityksen linjaukset ja painopisteet tuleville vuosille. Myönteisen kehityksen kannalta on tärkeää myös valmistella toimenpideohjelmat talousarvion laatimisen yhteydessä.

Kevään 2020 koronaviruspandemia tulee aiheuttamaan sekä taloudellisia-, että toiminnallisia haasteita kunnan toiminnoille.

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan kauden talousarvioon

Vuosikate oli 1 382 milj. euroa, joka on 134 % suunnitelman mukaisista poistoista. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 491 567 euroa. Valtionosuudet nousevat vuodelle 2020 ja talousarvion mukainen kulurakenne on 2019 vuoden tasolla, joten vuoden 2020 ennuste on ylijäämäinen.

Verotulot nousivat vuonna 2019 edellisvuodesta 4,5 % ja valtionosuudet nousivat 2,4 % edellisvuoteen verrattuna.

Edelleen alhaisesta korkotasosta johtuen korkokulut säilyivät maltillisina. Lainakanta oli taseessa vuoden lopussa 6,2 milj. euroa, joka tekee 2 463 euroa/asukas. Kunnalla on pitkäaikaista lainaa 5,2 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa on 1 milj. euroa.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävämpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat toiminnalliset riskit, rahoitus- ja vahinkoriskit.

Kunnanhallitus on hyväksynyt Puolangan kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen 18.3.2019. Toimialojen riskeistä ja niiden hallinnasta raportoidaan toimintakertomuksessa.

Korona pandemiariskit

Kevään 2020 aikana Suomeen levinnyt koronapandemia tulee aiheuttamaan merkittäviä taloudellisia- ja toiminnallisia vaikutuksia koko yhteiskuntaan. Pandemian vaikutukset Puolangan kuntaan tulevat aiheuttamaan merkittäviä taloudellisia- ja toiminnallisia vaikutuksia alla kuvattujen riskien lisäksi. Kuntatalous tulee tarvitsemaan tukea valtion taholta. Lisäksi tähän liittyy merkittävä riski sen myötä, että osa henkilöstöstä voi sairastua ja kunnan toiminnoissa tulee haasteita.

Taloudelliset riskit

Taloudellisen riskin muodostaa muun muassa se, että toiminta ei ole tavoitteiden mukaista tai poikkeamia asetetuista tavoitteista ei oteta huomioon.

Kunnan tulorahoitus perustuu pääosin valtionosuuksiin ja verotuloihin, joihin kohdistuvat muutokset heijastuvat suoraan kunnan talouteen. Riskiä voidaan pienentää kulutason sopeuttamisella pienenevän tulorahoituksen tasolle. Lisäksi hallittu investointisuunnittelu ja elinvoiman kehittäminen ovat keinoja varautua tulorahoituksen vähenemiseen.

Rahoitusriski on kunnan velkaantumisaste ja korkotason nousu. Riskiin on varauduttu kartoittamalla lainojen korkoriskit ja puolet lainoista on korkosuojattu.

Riskin muodostaa myös se, että kirjanpitoa ei hoidettaisi lakien ja määräysten mukaisesti tai saatavia ei saataisi perityksi. Keinoja riskien toteutumisen ehkäisemiseksi ovat muun muassa varovaisuuden periaate, toiminnan ja talouden suunnitteluun liittyvät ohjeet, koulutukset ja talouden seuranta sekä raportointi. Lisäksi laskujen huolellinen asiatarkastus ja hyväksyminen, kassavarojen tarkastukset, täsmäykset, henkilökunnan koulutus ja ohjeistus arvonlisäveron käsittelyyn ovat keinoja estää riskien toteutuminen.

Puolangan kunnalla on Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa keskeneräinen eläkevastuumaksuihin liittyvä riita-asia. Se koskee Kainuun sairaanhoitopiirin ja sitä edeltävien kuntayhtymien ennen vuotta 2005 eläkkeelle jääneiden työntekijöiden eläkevastuumaksuja.

Toiminnalliset riskit

Merkittävämmät riskit kohdentuvat henkilöstöön. Kunnan ohut organisaatio pitää sisällään riskin avainhenkilöiden jäämisestä pois nopealla aikataululla, jolloin tiedon ja osaamisen siirto muulle organisaatiolle jää tekemättä. Riskiin on varauduttu tiedon jakamisella useammalle henkilölle sekä nimeämällä varahenkilö/työpari.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöt ja mahdolliset väärinkäytökset muodostavat riskin, johon on varauduttu laatimalla tietoturvapoliittikka ja käyttäjäsitoumukset. Tietosuoja-asetuksen vaatimat toimenpiteet on kunnassa tehty. Kunnassa on varauduttu tietosuoja-asioihin. Käyttäjäsitoumus vaaditaan kaikilta työntekijöiltä.

Strategiset riskit

Toimintaedellytyksiin liittyvä merkittävä riski on yleinen kansallinen ja maailmalla vallitseva taloudellinen tilanne. Sillä on vaikutusta suoraan työllisyyteen ja siihen, miten valtio voi kuntien peruspalveluita rahoittaa. Ikärakenteen muutos on riski ja sen suotuisaan kehitykseen voidaan vaikuttaa luomalla uusia työpaikkoja. Riskeihin varaudutaan panostamalla kunnan elinvoimaisuuteen sekä hyödyntämällä Honkainfra Oy:n tuomia mahdollisuuksia Honkavaaran alueella.

Vahinkoriskit

Vakuutus sopimukset on kilpailutettu ja käydään läpi vuosittain kunnan vakuutusmeklarin kanssa. Kunnan vahinkoriskit koostuvat kiinteistöihin kohdistuvista vahinkotapahtumista sekä henkilöstön, oppilaiden tai

asiakkaiden tapaturmista. Riskeihin on varauduttu pitämällä vakuutukset ajan tasalla, turvallisuuteen liittyvät ohjeet ja tarkastukset ovat myös ajan tasalla.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan jaosto on antanut 20.8.2019 päivitetyn ohjeen kunnille ja kuntayhtymille tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Ohjeen mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty. Lisäksi tulee selvittää, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 18.3.2019 Puolangan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Kunnan hallintosäännössä on määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista, työnjaosta ja tehtävistä.

Konsernijohto vastaa konsernin ohjauksesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuuden valvonnasta kunnanhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti. Kuntakonsernin selonteko esitetään kuntakonsernin toimintaa ja taloutta koskevassa osiossa.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Päätöksenteon perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa. Lisäksi lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu ohjeistukseen ja läpi organisaation toteutuvaan systemaattiseen riskien hallintaan, jolloin katetaan oleellimmat toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit. Kunnalla on voimassa kattava vakuutusurva riskien realisoitumisen varalta. Kunnan vakuutukset ovat Pohjolassa ja vakuutusmeklari Novum Oy:stä. Kunnan työntekijöiden ryhmähenkivakuutus on Kuntien eläkevakuutuksessa.

Kunnanhallituksella ei ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntejä.

Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä on ollut ensisijaisesti tilivelvollisilla viranhaltijoilla. Koko kunnan sisäinen valvonta on toteutunut mm. lautakuntien ja kunnanhallituksen neljän kuukauden välein laadittavilla osavuosikatsauksilla. Talouden tunnuslukuja on seurattu toimialoittain kuukausittain.

Päätöksenteko

Kunnanhallitus seuraa lautakuntien työskentelyä pöytäkirjojen välityksellä. Pormestarin ja hallintojohtajan viranhaltijapäätökset ovat nähtävillä kunnanhallituksessa, sivistystoimialan sivistyslautakunnassa sekä teknisen toimialan viranhaltijapäätökset teknisessä lautakunnassa.

Viranhaltijapäätökset tehdään Dynasty -asianhallintajärjestelmässä ja ne ovat nähtävillä kunnan verkkosivuilla.

Henkilöstöä koskevat päätökset, esimerkiksi vuosilomat ja sairauslomat, tehtiin Web-Tallennus -ohjelmassa. Kukin työntekijä tai yksikön sihteeri syöttää hakemuksen sähköisesti ja lähettää esimiehelle hyväksyttäväksi. Päätös menee sähköisesti suoraan henkilöstöhallinnon järjestelmään palkanlaskennan

perusteeksi. Työsopimukset ja virkamääräykset tehdään samoin Web-Tallennuksessa sähköisillä lomakkeilla. Matkalaskut tehdään M2 – matka – ja kulunhallintajärjestelmässä. Matkalaskujen hyväksyntäkierto, maksatus ja kirjanpitoonsiirto tapahtuvat sähköisesti.

Talous

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on sopimuksen mukaan hoitanut kunnan kirjanpidon yhteistoimintasopimuksen perusteella vuoden 2019 loppuun. Ostolaskut, laskenta- ja rahatoimi sekä henkilöstöhallinto hoidettiin soten tietojärjestelmissä. Näihin järjestelmiin on rakennettu kontrollijärjestelmät, jotka vähensivät virheiden ja mahdollisten vahinkojen määrää. Kunnan omassa toiminnassa tietoturvallisuuden ja tietohallinnon osalta noudatetaan Kainuun soten hyväksymiä tietoturvallisuusperiaatteita.

Kunnan vastuualueiden velvollisuutena on varmistua annettujen ja saatujen tietojen oikeellisuudesta ja ajanmukaisuudesta. Vastuualueet raportoivat talousarviossa annettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä muita oleellisista havainnoista kunnanvaltuustolle, kunnanhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Tekniset palvelut antaa selvityksen valmistuneista investoinneista vuosittain.

Laskujen asiatarkastajien ja hyväksyjien tulee olla eri henkilöitä. Laskun hyväksyjä vastaa laskun ja tiliöintien oikeellisuudesta sekä siitä, että käytettävissä olevaa määrärahaa ei ylitetä. Hyväksyjä huolehtii myös siitä, että laskut ja muut maksutositteet tulevat viivytyksettä hyväksytyiksi ja toimitetaan maksettavaksi niin, etteivät maksut viivästy.

Saatavien perintä ja valvonta oli Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tehtävänä yhteistoimintasopimuksen perusteella.

Maisema -palvelua käytettiin sivistys- ja vapaa-ajan palveluiden, teknisten palveluiden sekä keskushallintopalveluiden taloussuunnittelun, seurannan ja tilinpäätöksen työkaluna. Lisäksi palvelulla voitiin toteuttaa kunnan toiminnan ja talouden ohjaus sekä palveluiden tuotteistaminen, sekä tilinpäätöstietoihin perustuva Maisema -mallin mukainen kuntavertailu vertaisarvio sivistys- ja vapaa -ajan palveluiden, teknisten palveluiden sekä keskushallintopalveluiden osalta.

Muuta

Henkilöstölle tiedotetaan muutoksista ja uusista ohjeista sähköpostilla ja henkilöstöinfossa.

Tiedotusvälineille lähetetään kokousten esityslistat. Kokouksissa tehdyt päätökset löytyvät yleensä heti kokouksen jälkeen sähköisessä muodossa Puolangan kunnan kotisivuilta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019		2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 813 690,69		2 028 259,19	
Maksutuotot	1 342 638,51		1 522 503,27	
Tuet ja avustukset	382 497,78		397 390,51	
Muut toimintatuotot	1 358 059,24	4 896 886,22	746 816,01	4 694 968,98
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3 477 042,83		-4 009 064,30	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 474 505,09		-1 518 498,47	
Muut henkilösivukulut	-76 473,60		-127 179,98	
Palvelujen ostot	-18 285 828,53		-18 006 031,17	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 813 881,88		-1 797 752,85	
Avustukset	-835 344,44		-750 882,91	
Muut toimintakulut	-168 581,86	-26 131 658,23	-279 857,57	-26 489 267,25
Toimintakate		-21 234 772,01		-21 794 298,27
Verotulot		8 469 456,05		8 108 109,95
Valtionosuudet		14 182 903,00		13 845 911,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot	12 078,19		11 811,21	
Korkokulut	-42 323,19		-46 495,44	
Muut rahoituskulut	-5 414,36	-35 659,36	-7 775,55	-42 459,78
Vuosikate		1 381 927,68		117 262,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 034 406,69		-1 092 882,44
Arvonalentumiset		0,00		0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Tilikauden tulos		347 520,99		-975 619,54
Poistoeron vähennys		144 045,60		144 045,60
Varausten lisäys		0,00		0,00
Varausten vähennys				700 000,00
Tilikauden + yli/-alijäämä		491 566,59		-131 573,94

Tuloslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toimintatuotot / Toimintakulut %	19	18
Vuosikate / Poistot %	134	11
Vuosikate € / asukas	546	45
Asukasmäärä	2530	2597

1.3.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 381 927,68	117 262,90
Satunnaiset erät		0,00
Tulorahoituksen korjauuserät	-651 497,28	22 846,25
TOIMINNAN RAHAVIRTA	730 430,40	140 109,15
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 430 742,47	-936 378,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	98 632,10	143 955,39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 516 135,00	204 040,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	184 024,63	-588 383,39
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	914 455,03	-448 274,24
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-331 097,87	43 762,08
Antolainasaamisten lisäykset	-900 005,00	
Antolainasaamisten vähennykset	568 907,13	43 762,08
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-781 296,30	610 846,60
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		-7 142,80
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-581 296,30	-582 010,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-200 000,00	1 200 000,00
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-155 577,16	-288 118,63
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	9 441,61	27 797,54
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	95 403,99	-28 918,39
Korottomien velkojen muutos	-260 422,76	-286 997,78
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 267 971,33	366 490,05
RAHAVAROJEN MUUTOS	-353 516,30	-81 784,19
Rahavarat kauden lopussa	2 164 054,83	2 517 571,13
Rahavarat 1.1.	2 517 571,13	2 599 355,32

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä viime vuodelta 1000 €	3965	- 2017
Investointien tulorahoitus %	104	15
Lainanhoitokate	2	0
Kassan riittävyys pv	27	28
Asukasmäärä	2530	2597

1.3.3 Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA

	2019		2018	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Aineettomat oikeudet	139 402,15	139 402,15	0,00	
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	2 305 006,23		2 420 854,24	
2. Rakennukset	12 601 730,24		13 572 869,47	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 016 933,00		1 892 249,47	
4. Koneet ja kalusto	154 521,29		241 328,06	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	16 818,79		16 818,79	
6. Keskeneräiset hankinnat	1 076 823,73		774 401,65	
7. Ennakkomaksut	-83 471,87	18 088 361,41	-104 069,24	18 814 452,44
III Sijoitukset				
1. Osakkeet ja osuudet	1 216 989,82		1 250 216,71	
2. Muut lainasaamiset	0,00		568 907,13	1 819 123,84
3. Muut saamiset tytäryhteisöiltä	900 005,00	2 116 994,82		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
1. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 346,93	1 346,93	1 418,93	1 418,93
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Lainasaamiset	170 000,72		214 256,72	
2. Muut saamiset	6 000,00		9 000,00	
Lyhytaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	2 513 773,99		2 602 832,66	
2. Lainasaamiset	10 550,00		14 160,00	
2. Muut saamiset	102 259,30		636 795,96	
3. Siirtosaamiset	1 178 020,28		598 962,94	
II Rahoitusarvopaperit				
1. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 724 750,80		1 724 750,80	
IV Rahat ja pankkisaamiset	439 304,03	6 144 659,12	792 820,33	6 593 579,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	26 490 764,43		27 228 574,62	

VASTATTAVAA

		2019	2018	
A	OMA PÄÄOMA			
I	Peruspääoma	12 618 983,95	12 618 983,95	
II	Edellisten tilikausien ylijäämä	2 161 613,51	2 293 187,45	
III	Tilikauden yli/-alijäämä	491 566,59	-131 573,94	14 780 597,46
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
1.	Poistoero	1 008 319,28	1 152 364,88	
2.	Vapaaehtoiset varaukset	1 008 319,28		1 152 364,88
C	PAKOLLISET VARAUKSET			
1.	Muut pakolliset varaukset	60 018,27	113 000,00	60 018,27
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
1.	Valtion toimeksiannot	47 540,12	37 768,51	
2.	Lahjoitusrahastojen pääomat	8 262,40	8 664,40	55 802,52
E	VIERASPÄÄOMA			
I	Pitkäaikainen			
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 650 370,35	5 231 666,65	
2.	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	176 860,63	176 080,63	4 827 230,98
II	Lyhytaikainen			
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 581 296,30	1 781 296,30	
2.	Saadut ennakot	44 541,15	47 000,00	
3.	Ostovelat	2 479 482,51	2 268 549,98	
4.	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	102 444,16	99 367,89	
5.	Siirtovelat	1 059 465,21	1 532 217,92	5 267 229,33
	VIERASPÄÄOMA YHTEENSÄ	10 094 460,31		11 136 179,37
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	26 490 764,43	27 228 574,62	

Taseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste %	62 %	58 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	37 %	42 %
Kertynyt ylijäämä	2 653 180	2 161 614
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	1049	832
Lainakanta 31.12.	6 231 666	7 189 043
Lainat € / asukas	2 463	2 768
Lainasaamiset	0	568 907
Asukasmäärä	2530	2597

1.4. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Puolangan kunnan konserniin kuuluvat seuraavat yhtiöt ja kuntayhtymät, jotka on yhdistelty nimellisesti eli painoarvomenetelmän mukaan.

Nimi	Kunnan omistus-osuus	Kunnan osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus voitosta tai tappiosta
Kiinteistö Oy Puolangan Vuokratalot	100 %	448 028	2 275 683	
Honkainfra	100 %	1 064 735		
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	4,41 %	667 448	8 452 845	6 666
Kainuun Liitto	4,03 %	70 508	19 972	6 543
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	4,38 %	86 048	257 552	15 310

Kunnan omistusyhteisöt:

Nimi		Kunnan osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus voitosta tai tappiosta
Kiinteistö Oy Puolangan Yhtyneet Virastot	38 %	57 182	4 029	1 569
Kiinteistö Oy Puolangan Toivolanrivi	29 %	60 168	5 695	-594
Kiinteistö Oy Puolangan keskus	23 %	85 596	850	2
As Oy Puolangan Maaherra	27 %	37 551	2 172	9
Auhon vesiosuuskunta	48 %	2 273	2 872	844

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernilla tarkoitetaan kunnan (emoyhteisön) sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useamman yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhtiössä.

Kuntayhtymä yhdistellään aina kunnan konsernitilinpäätökseen riippumatta siitä, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusoikeuden mukaisesti.

Puolangan kunnan konserniin kuului vuoden 2019 lopussa kaksi tytäryhteisöä Kiinteistö Oy Puolangan Vuokratalot ja Honkainfra Oy. Konsernitilinpäätökseen on myös yhdistelty kolme kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernin toiminnan ohjaus tapahtuu Puolangan kunnan 2018 hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Konsernin toiminnan ohjaus tapahtuu käytännössä konserniyhteisön yhtiökokousedustajiksi ja hallituksen jäseniksi valittujen luottamushenkilöedustajien toimesta sekä kunnanhallituksen ja -valtuuston päätöksillä konserniin liittyvissä asioissa. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat edustajia tytäryhteisön toimielimessä.

1.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

KOY Puolangan Vuokratalot

Yhtiö on perustettu v. 1998 fuusioimalla Puolangan kunnan omistamat kiinteistö- ja asuntoyhtiöt. Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 31.12.1998. Osakkeiden lukumäärä on 514 kpl, jotka omistaa Puolangan kunta. Yrityksellä ei ole omaa henkilökuntaa. Taloushallinnon palvelut on hankittu Rätinki Oy:ltä.

Kiinteistöjen hoitopalvelut on hankittu kunnalta. Teknisiä palveluita on hankittu eri alojen asiantuntijoilta tarpeen ja tarjonnan mukaan. Asumispalveluiden markkinoinnin ja asiakaspalvelun on tuottanut Puolangan kunta. Onnistunut markkinointi ja palvelun laadun parantuminen näkyy jo asiakkailta saadun palautteen muodossa.

Asuntojen käyttöaste on noussut 81 %:sta yli 85 % tasolle. Liikevaihto oli 821 311 €, jossa laskua edelliseen vuoteen verrattuna 3,9 %. Toiminnan hoito- ja käyttökustannukset laskivat niin, että tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja nousi hieman, ollen 72 425 € (65 392 €). Tulos siirretään asuintalovaraukseen tulevien rakennus- ja peruskorjaushankkeitten rahoitukseen.

Toiminnan kehittäminen

5.3.2019 tehdyn sopimuksen mukaan taloyhtiön hallitus vastaa osakeyhtiölain mukaisesti yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Keskeisinä keinoina ovat palvelusopimukset, niiden valvonta sekä yhteistyö kunnan ja muiden palveluiden tuottajien kanssa. Kiinteistöhoitoon osallistuvan henkilöstön ammattitaito sekä kunnossapidon tiedonhallinta ovat avaintekijät pitkäntähtäimen suunnittelun ja kustannustehokkuuden parantamiseen. Näihin asioihin paneudutaan yhteistyössä palveluntuottajan kanssa kiinteistöjen lukituksen ja avainhallinnan osalta työ on jo käynnistetty.

Taloushallinnon palvelut Rätinki Oy:n kanssa on sovittu päättyväksi vuoden 2020 aikana, kun kuntakonsernin valitsemalla Monetra Oy:llä on valmius ottaa tehtävä vastaan. Yhtiön lainakannan uusinta ja talouden vakautusohjelma saatetaan loppuun 03/2020.

Yhtiön toiminnan kannalta tärkein ulkoinen tekijä on asuntojen kysynnän määrällinen ja laadullinen kehitys. Kiinteistöjen kunnossapito ja palvelutasoa tulee kehittää kysyntää vastaavasti. Tarvittaessa tulee luopua vajaakäytössä olevista rakennuksista. Asuintalovarauksen käyttömahdollisuudet ja ehdot selvitetään.

Honkainfra Oy

Kunta yhtiöitti talousarviovuoden 2019 aikana lämpöliiketoimintansa Honkainfra Oy:lle. Honkainfra Oy on kunnan 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiöittämisessä siirrettiin lämpölaite ja toimintaan oleellisesti liittyvät maa-alueet apporti siirtona uuden yhtiön taseeseen. Kunnan omistama kaukolämpöverkko ei kuulunut yhtiöittämisen piiriin, vaan se jäi kunnan haltuun.

Honkainfra Oy aloitti toimittansa lämmön tuottajana 1.1.2020.

1.4.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Konsernin kehityksen kannalta merkittävin muutos on Honkainfra Oy:n kehittyminen tulevina vuosina.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän uuden sairaalan rakentamisesta aiheutunut lainakannan kasvu vaikuttaa myös konsernin velkaisuuteen.

1.4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeen mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, pormestari ja hallintojohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kunnan tytäryhteisöjen ohjaus ja valvonta tapahtuu sisäisenä valvontana konsernijohtoon toimesta ja lisäksi tytäryhteisöihin kunnan nimeämät edustajat raportoivat kunnanhallitukselle keskeisiä tapahtumia.

1.4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	20 974 653,50	21 176 500,50
Toimintakulut	-41 991 316,37	-42 354 231,92
Toimintakate	-21 016 662,87	-21 177 731,42
Verotulot	8 469 456,05	8 108 109,95
Valtionosuudet	14 182 903,00	13 845 911,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 816,16	3 250,87
Muut rahoitustuotot	24 994,36	22 133,41
Korkokulut	-84 641,72	-67 275,05
Muut rahoituskulut	-47 512,43	-44 472,33
Vuosikate	1 530 352,55	689 926,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 598 753,77	-1 642 162,39
Arvonalentumiset		-2 057,16
Satunnaiset kulut		-1 349,74
Tilikauden tulos	-68 401,22	-955 642,86
Laskennalliset verot	-18 190,14	-13 078,34
Rahaston muutokset	5 226,63	3 616,87
Vähemmistöosuudet	-6 707,68	1,69
Tilikauden alijäämä	-88 072,41	-965 102,64

Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	50	50
Vuosikate/Poistot, %	96	42
Vuosikate, €/asukas	605	266
Asukasmäärä	2530	2 597

Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 530 352,55	627 173,22
Satunnaiset erät		64 041,94
Tulorahoituksen korjauserät	-324 851,34	219 006,52
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-4 747 903,27	-3 157 229,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	98 632,10	146 607,96
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 537 402,25	205 909,52
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset		-605,55
Antolainasaamisten vähennykset	16 110,80	43 762,08
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 206 800,00	2 221 534,68
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-792 603,22	-835 252,85
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-753 198,98	1 600 142,50
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	24 947,68	54 738,35
Vaihto-omaisuuden muutos	-21 798,08	-8 311,46
Saamisten muutos	412 656,64	-1 036 317,76
Korottomien velkojen muutos	742 719,26	-230 208,27
Rahoitustuotot ja kulut		-7 704,16
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
RAHAVAROJEN MUUTOS	-91 093,54	-92 712,72
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat kauden lopussa 31.12.	3 097 725,67	3 188 741,32
Rahavarat 1.1.	3 188 819,21	3 281 454,04
	-91 093,54	-92 712,72

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä viime vuodelta	-974	-6 884
Investointien tulorahoitus, %	33	21
Lainanhoitokate	1,5	0,8
Kassan riittävyys	24	25

Konsernin tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	178 930,83	36 046,77
Muut pitkävaikutteiset menot	65 502,37	55 590,49
Ennakkomaksut	0,46	9 312,35
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 500 923,52	2 504 937,15
Rakennukset	15 073 487,22	16 405 219,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 377 163,42	2 221 472,83
Koneet ja kalusto	350 124,21	449 101,36
Muut aineelliset hyödykkeet	16 818,79	17 038,52
Keskeneräiset hankinnat	6 762 943,21	4 380 799,94
Rahoitusosuudet	-86 127,53	-106 724,90
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	253 194,37	333 811,00
Muut lainasaamiset	0,00	16 110,80
Muut saamiset	16 648,55	16 428,82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,01	0,01
Lahjoitusrastojen erityiskatteet	6 947,05	7 019,05
Muut toimeksiantojen varat	174 403,65	131 797,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	103 163,67	81 365,58
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	31 423,21	31 397,86
Muut saamiset	480 005,00	9 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 821 294,60	3 014 878,61
Lainasaamiset	13 625,47	17 968,93
Muut saamiset	353 049,85	855 621,32
Siirtosaamiset	1 965 469,34	1 674 421,54
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 724 750,80	1 724 750,80
Rahat ja pankkisaamiset	1 372 974,84	1 501 786,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	36 556 716,91	35 389 152,89

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 618 983,95	12 618 983,95
Muut omat rahastot	291 444,24	295 462,54
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 179 443,72	3 162 110,23
Tilikauden alijäämä	-88 072,41	-965 102,64
VÄHEMMISTÖOSUUS		
Vähemmistöosuus	27 052,64	52 438,31
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	382 178,36	557 435,91
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	251 294,34	184 823,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 075,09	24 914,27
Muut toimeksiantojen pääomat	50 588,78	48 738,85
VIERASPÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 632 150,44	9 609 706,99
Lainat julkisyhteisöiltä	214 339,00	635 065,73
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	247 790,11	255 241,09
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	1 729 632,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 306 728,79	706 327,84
Lainat julkisyhteisöiltä	46 038,14	123 371,37
Saadut ennakot	55 202,46	56 602,59
Ostovelat	3 370 763,65	3 023 158,59
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	271 438,33	254 233,67
Siirtovelat	2 619 926,96	2 978 848,41
Laskennalliset verot	55 350,32	37 160,18
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	36 556 716,91	35 389 152,89

Konsernitaseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	41	43
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	48	45
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %		45
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000€	2 091	2 197
Kertynyt ylijäämä(alijäämä)/asukas	827	846
Konsernin lainat, €/asukas	4 608	5 043
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	11 659	13 096
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	16	16
Kunnan asukasmäärä	2530	2 597

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely

1.5.1 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Puolangan kunnan tilikauden tulos vuodelta 2019 on 347 520,99 euroa ylijäämäinen. Poistoeroa tuloutetaan 144 045,60 euroa. Tilikauden ylijäämäksi kirjausten jälkeen tulee 491 566,59 euroa. Kunnanhallitus esittää, että ylijäämä kirjataan taseen omaan pääoman tilikauden ylijäämä- / alijäämätillille.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kuntalain 65 §:n mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Se on valtuuston tahto siitä, miten kunnan käytössä olevat resurssit jaetaan ja mitä palveluita niillä lakisääteisten palveluiden lisäksi tuotetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava kuntalain mukaan talousarviota.

2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet

Puolangan kunnanvaltuusto hyväksyi 20.2.2018 Puolangan kunnan strategian, jossa visio vuoteen 2025 on ”Vahva ja tolokku Puolanka”. Strategiaan on kirjattu yhteisten keskustelujen kautta syntyneet keskeiset toimintaperiaatteet, joilla strategiaa toteutetaan. Strategiassa kuvattua visiota tavoitellaan neljällä strategisella painopisteellä, joita toteutetaan yhdessä valituilla strategisilla tavoitteilla.

Valtuustoon nähden sitova			
Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2019	Mittari	Toteuma 31.12.2019
Rohkea ja toimeenpanokykyinen Puolanka	Ruokahuollon kilpailutus Päivähoidon kilpailutus Talous- ja henkilöstöpalveluiden uudelleen järjestely	K K K	Fazer aloitti 1.8.2019 toimintansa. Touhula jatkoi kilpailutuksen jälkehen. Monetran palvelut otettiin käyttöön syyskuusta alkaen.
Joustava ja ketterä palvelujärjestelmä	Lukiokoulutuksen tukeminen Talousraportoinnin kehittäminen (Kuntamaisema)	40% lukioon K	Lukiossa aloitti 10 opiskelijaa. Kuntamaisema irtisanottiin 31.12.2019. Siirryttiin Monetran raportointi järjestelmiin.
Houkutteleva paikka asua ja yrittää	Bio – keskushanke, haketerminaalin rakentamisen aloittaminen Paljakka ja matkailun edistäminen Paltamon kunnan työllisyyspalveluiden vaikuttavuuden lisääminen	rakentaminen aloitettu majoitusvuorokausien määrää ei saada tilastoista työmarkkina-tukikulut eivät ole laskeneet.	Honkainfra Oy aloitti toimintansa 31.12.2019. Uudet yritykset toimivat Paljakassa. Paljakkatalo on myyty. Työllisyystoimien tehostamisen vaikutus ei vielä näy, lisäksi rakenteellisen työttömyyden ongelmat.
Liikkuva ja hyvinvoiva Puolankalainen	Katettu jääurheilualue Kuntosalin uudistaminen Hyvin hoidettu ja houkutteleva latuverkosto	E E kohderyhmäkyselyä ei ole toteutettu.	Jääurheilualueetta ei ole katettu. Kuntosalia ei ole uudistettu. Latuverkosto on kunnossa.
Kumppanina vahva ja aktiivinen kolmas sektori	Ikääntyneiden hyvä elämä	tarpeen mukaiset vanhuspalvelusuunnitelma käynnitety	Ikääntyneiden palvelut joustavia ja asiakaslähtöisiä

2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovia ovat: vaalit, tarkastustoiminta, hallinto- ja elinvoimapalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, sivistystoimiala ja tekninen toimiala.

Vaalit

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	0	5 067	14 800	9 934
TOIMINTAKULUT	-10 151	-5 950	-19 007	-17 125
TOIMINTAKATE	-10 151	-883	-4 207	-7 190

Toiminnan kuvaus

Eduskuntavaalien, presidentin vaalin, kuntavaalien ja europarlamenttivaalien järjestäminen vaatii kunnalta toimenpiteitä. Kunta on velvollinen huolehtimaan keskusvaalilautakunnan menoista, ennakkoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutavista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa jälkikäteen kunnalle kertakorvauksena presidentinvaaleissa, eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toiminta talousarviovuonna

Vuonna 2019 järjestettiin eduskunta- ja europarlamenttivaalit. Maakuntavaaleja ei pidetty vuonna 2019.

Keskusvaalilautakunta kokoontui toimintakertomusvuonna 8 kertaa.

Tarkastuslautakunta

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-12 685	-19 192	-18 100	-16 987
TOIMINTAKATE	-12 685	-19 192	-18 100	-16 987

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunta on kunnanvaltuuston asettama kuntalain 121 §:ään perustuva lautakunta. Se valmistelee kunnanvaltuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunnan toimikausi vastaa valtuuston toimikautta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Arviointityössä lautakunta kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta antaa valtuustolle oman arvionsa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toiminta talousarviovuonna

Tilintarkastuksesta on vastannut BDO Oy/vastuunalainen tilintarkastaja JHTT Tuula Roininen.

Tarkastuslautakunta kokoontui toimintakertomusvuonna yhdeksän kertaa.

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Toimintakate on valtuuston nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	169 860	374 058	178 567	451 189
TOIMINTAKULUT	-1 702 503	-1 963 540	-1 684 040	-1 594 511
TOIMINTAKATE	-1 532 643	-1 589 481	-1 505 473	-1 143 322

Hallinto- ja elinvoimapalveluiden taulukossa on esitetty kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, hallintopalveluihin, yhteistoiminnan, elinkeinopalveluiden ja maaseutupalveluiden toimintatuotot, -kulut ja toimintakate, joka on valtuustoon nähden sitova.

Seuraavista taulukoissa on esitetty jokaisen edellä mainittujen kohteiden toimintatuotot, -kulut ja toimintakate, toiminnan kuvaus ja toiminta toiminta talousarviovuonna.

Kunnanvaltuusto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT				
TOIMINTAKULUT	-33 938	-48 563	-30 400	-27 065
TOIMINTAKATE	-33 938	-48 563	-30 400	-27 065

Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista että konserniohjeesta.

Valtuuston vastuulla ovat myös liikelaitokselle asetettavat toiminnan ja talouden tavoitteet, varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Valtuustolle kuuluu myös takaussitoumuksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta.

Lisäksi valtuusto vastaa luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista, tilintarkastajien valitsemisesta, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta sekä muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Valtuustolla on kokonaisvastuu koko kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Toiminta talousarviovuonna

Valtuusto kokoontui talousarviovuoden aikana viisi kertaa.

Kunnanhallitus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	6 719	55 289	6 703	10 793
TOIMINTAKULUT	-318 088	-515 280	-303 942	-285 956
TOIMINTAKATE	-311 369	-459 991	-297 239	-275 162

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallintoa johtaessaan kunnanhallitus valvoo ja sovittaa yhteen omaa, toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa. Kunnanhallitus antaa hallintoa koskevia yleisohjeita, seuraa kunnan yleistä kehitystä ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

Kunnanhallitus toimii myös kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon monijäsenisenä toimielimenä.

Suunnitelmallisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla sekä laaja-alaisella yhteistyöllä kunnanhallitus edistää koko kunnan elinvoimaisuutta ja tunnettavuutta. Kunnanhallitus sisältää pormestarin, kunnanhallituksen ja suhdetoiminnan.

Toiminta talousarviovuonna

Kunnanhallitus kokoontui talousarviovuoden aikana 19 kertaa.

Hallinto-osasto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	45 134	61 096	50 907	214 931
TOIMINTAKULUT	-663 245	-737 121	-670 867	-536 387
TOIMINTAKATE	-618 110	-676 025	-619 960	-321 455

Toiminnan kuvaus

Hallinto-osaston tehtävänä on kunnan, kuntalaisten ja kuntaorganisaation toiminnan vahvistaminen sekä myönteisen kuntakuvan luominen aktiivisella tiedottamisella, vuorovaikutuksen kehittämällä ja sujuvalla asiakaspalvelulla. Hallinto-osasto tuottaa kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle päätöksenteon valmisteluun ja toimenpanoon kuuluvat palvelut ja osallistuu kunnan kehittämistyöhön.

Hallinto-osastolla toimistopalvelut tuottavat sisäisiä palveluita eri hallintokunnille ja vastaa asiakaspalvelusta. Lisäksi hallinto-osasto vastaa kunnan asiakirja- ja kokoushallinnasta sekä arkistotoimesta.

Vuoden 2019 toimintatuottojen kasvu johtuu aikaisemmilta vuosilta laskutetuista talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista.

Hallinto-osasto vastaa vaalien järjestämisestä.

Toiminta talousarviovuonna

Hallinto-osastolla ja toimistopalveluissa valmistauduttiin talous- ja henkilöstöpalveluiden palvelutuottajan muutokseen 1.1.2020 alkaen.

Kirjanpito, henkilöstöhallinto ja ICT – palvelut hankittiin Kainuun sote -kuntayhtymältä ostopalveluina. Kevään 2019 aikana toteutettiin yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa (pl. Kajaani) kanssa talous- ja henkilöstöhallinnon (tahe) tukipalveluiden kilpailutus. Kunnanhallitus päätti 6.6.2019, että tahe palvelut hankitaan Monetra Oulu Oy:ltä. Käyttöönottoprojekti alkoi hankintapäätöksen saatua lainvoiman ja käyttöönottoa valmisteltiin koko loppuvuosi.

Vuoden 2019 aikana valmisteltiin yhdessä Kainuun kuntien kanssa ICT- palveluiden kehittämistä ja koko palvelurakenteen nykyaikaistamista. Alkuvuodesta 2020 kunnanhallitus päätti valtuuttaa pormestarin allekirjoittamaan ict -palvelusopimukset. Perustietotekniikka- ja konesalipalvelut hankitaan Kuntien Tiera Oy:ltä / Atea Finland Oy ja että tietoliikennepalvelun tuottaisi jatkossakin Kainuun sote ky:n tietohallinto.

Toimintakertomusvuonna kehitettiin hyvää tiedonhallintatapaa. Sähköisen asiankäsittelyn ja sähköisen arkistoinnin valmiuksia parannettiin. Tiedonohjaussuunnitelma (TOS) projekti saatettiin loppuun ja Dynasty 10:n käyttöönottoa valmisteltiin, tuotantokäyttö alkoi 1.1.2020. Dynasty10 pää- ja loppukäyttäjät koulutettiin uuden järjestelmän käyttöön. Tietosuojavastaava koulutautui tehtävänsä.

Työhyvinvointikysely toteutettiin loppuvuodesta 2019.

Yhteistoiminta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT		2 894	957	3 318
TOIMINTAKULUT	-180 078	-198 776	-187 500	-226 187
TOIMINTAKATE	-180 078	-195 882	-186 543	-222 867

Toiminnan kuvaus

Yhteistoiminnan kustannukset sisältävät muun muassa Suomen Kuntaliiton ja kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksuosuudet, Kainuun Liiton ja verotuksen. Tehtävät hoidetaan yhteistyössä toisten kuntien, kuntayhteisöjen tai valtionhallinnon kanssa.

Elinkeinopalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	8 910	95 563	10 000	56 169
TOIMINTAKULUT	-307 912	-234 650	-289 965	-304 494
TOIMINTAKATE	-299 002	-139 087	-279 965	-248 325

Toiminnan kuvaus

Elinkeinopalvelut toimivat aktiivisesti luoden mahdollisuuksia monipuoliselle yritystoiminnalle. Kunnan rooli on opastaa, neuvoa ja välittää tietoa yrittäjille. Kunta toimii osaltaan mahdollistajana elinkeinoelämää ja yritystoimintaa kehittäville hankkeille. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä yrittäjien kanssa ja vastaa tarpeisiin olemassa olevien resurssien puitteissa.

Toiminta talousarviovuonna

Yritystoimipaikkoja Puolangalla on hieman yli 150. Valtaosa yrityksistä on 1-5 henkilön mikroyrityksiä. Maataloudella on merkittävä vaikutus Puolangan yritystoiminnassa ja työllistäjänä haja-asutusalueella. Toimintakertomusvuonna Puolangalle oli perustettu vuoden 2019 loppuun mennessä 18 uutta yritystä.

Puolangalla oli käynnissä 5 EAKR- rahoitettua hanketta: Puolangan biokeskushake, Ukkohalla- Paljakka KV- hanke, Matkailukalastus digiaikaan- hanke, Paljakan Polut- hanke sekä 64 North Portfolio- hanke. Nämä hankkeet lopuivat toimintavuoden aikana.

Biokeskushankkeessa valmistuivat suuntaviivat biotalousinvestointien kehittämiseksi Puolangalla ja vuoden 2019 aikana selviteltiin investointien toteuttamista. Honkainfra Oy aloitti vuoden 2019 lopussa.

Ukkohalla-Paljakka KV- hankkeessa saatiin hyviä tuloksia Paljakan alueen myynnistä KV-asiakkaille ja talven 2018–2019 aikana alueella olikin ennätysmäärä ulkomaalaisia asiakkaita. Hankkeessa saatiin kehitettyä myös alueen palvelutarjontaa, joka on keskeistä uusien asiakkaiden houkuttelussa.

Paljakan alueella toteutettiin yhdessä Metsähallituksen kanssa Paljakan Polut- hanketta, jossa alueelle rakennettiin uusia retkeilyreittejä sekä kunnostettiin olemassa olevia reittejä. Työt saatettiin loppuun kesän vuoden 2019 aikana.

Matkailukalastus digiaikaan ja 64 North Portfolio -hankkeet toteutti Kainuun Etu, ja niissä kunta oli mukana omalla kuntarahoitusosuudellaan.

Invest In –palvelut Kainuun harvaanasutuille kunnille alkoi vuonna 2019.

Kunnan vapaa-ajan tonttien myyntiä kokeiltiin huutokaupalla Huutokaupat.com -sivuston kautta, mutta tarjoukset jäivät kauaksi kunnan asettamista hintatavoitteista, joten tarjouksia ei hyväksytty. Jatkossa tulee tarkastella tonttien hinnoittelua vallitsevaa markkinatilannetta vasten.

Kunta ja paikalliset yrittäjäyhdistykset (Puolangan yrittäjät, Puolanka-Paljakka matkailuyhdistys ja MTK-Ylä-Kainuu) kokoontuvat elinvoimatoimikunnassa, jossa keskustellaan Puolangan yrittäjyyteen liittyvistä kysymyksistä.

Maaseutuasiat

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	108 044	159 216	110 000	165 977
TOIMINTAKULUT	-184 042	-222 826	-194 466	-213 182
TOIMINTAKATE	-75 998	-63 610	-84 466	-47 205

Toiminnan kuvaus

Puolangan maaseutuasioiden toiminta on osa Puolangan kunnan hallinnoimaa Vaara- Kainuun maaseutuhallinnon yksikköä. Puolangan maaseutuhallinnon yksikköön kuuluvat Puolangan kunnan lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Ristijärvi ja Suomussalmi. Yksikön toiminnan päätavoitteena on turvata alueen viljelijöille Euroopan Unionin ja kansallisten säädösten mukaisen toiminnan tukihakemusten käsittely, maksatus sekä muiden maaseutuelinkeinoviranomaiselle annettujen tehtävien hoitaminen. Näitä tehtäviä ovat muun muassa petoeläinvahinkoasiat, eläinrekistereiden ylläpito ja eläinten pitopaikkojen käsittely. Lisäksi henkilöstö voi tarvittaessa osallistua muiden tehtävien hoitoon ja maaseudun kehittämiseen alueen kunnissa, jos siitä on erikseen sovittu.

Toiminta talousarviovuonna

Maaseutuhallinnon yksiköllä on palveleva toimipiste jokaisessa alueen kunnassa erikseen sovittuina ajankohtina. Puolangan kunnan hallinnoima yhteistoiminta-alue tekee myös tiivistä yhteistyötä Sotkamon yksikön kanssa erillisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Puolangan yhteistoiminta-alueella yhteensä 302 maatilaa jätti maataloustukihakemuksen päätukihaussa 2019. Näistä sähköisten tukihakemusten osuus oli 97 prosenttia. Yksiössä käsiteltiin eri tukisovelluksilla yhteensä yli 3 000 asiaa (tuki- ja korvaushakemukset, ilmoitukset yms.). EU-avustaja opasti ja tarkasti tukihakemuksia Hyrynsalmella, Paltamossa, Puolangalla ja Ristijärvellä.

Maankäytön suunnittelu

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT				
TOIMINTAKULUT	-15 201	-6 323	-6 900	-1 240
TOIMINTAKATE	-15 201	-6 323	-6 900	-1 240

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallitus valmistelee kaavoitusta, maankäyttöä ja kiinteistökauppoja koskevat asiat.

Toiminta talousarviovuonna

Toimintakertomusvuonna ei ollut uusia kaavahankkeita vireillä.

Sosiaali- ja terveystalot

Toimintakate on valtuuston nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	1 611 904	1 999 760	1 220 436	1 816 417
TOIMINTAKULUT	-16 404 845	-16 791 645	-15 984 647	-16 849 988
TOIMINTAKATE	-14 792 941	-14 791 886	-14 764 211	-15 033 571

Toiminnan kuvaus

Terveystalo Kuntaturva Oy on toiminut sosiaali- ja terveystalotujen tuottajana vuoden 2019 ajan. Vuosi 2019 oli seitsemäs toimintavuosi. Kirjanpitoikäntännöistä johtuen sekä menot että tulot kasvavat samalla summalla. Sopimuksen mukainen nettokustannus vuonna 2019 oli 14 258 197 euroa. Tämän lisäksi kunta vastaa virkavastuuhenkilöstön kustannuksista enintään 120 000 eurolla, kiinteistö- ja kiinteistöhoitokustannuksista sekä suurimmista kalustohankinnoista.

Sopimuksen piiriin ei kuulu ympäristöterveydenhuolto. Kunnalle aiheutuu kustannuksia edelleen myös ennen vuotta 2005 aiheutuneista eläkemenoperusteisista eläkemaksuista, työmarkkinatuen kunnalle kuuluvista maksuosuuksista ja kuntouttavasta työtoiminnasta. Veteraanien palvelutoimintaan on käytettävissä valtion määräraha.

Valtio ja kunnat vastaavat perustoimeentulotuen kustannuksista yhtä suurella rahoitusosuudella. Kunnalle kuuluu edelleen ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksenteko. Perustoimeentulotuen kustannuksia vastaava valtionosuus vähennetään kuntakohtaisesta perustalotujen valtionosuudesta. Kela vastaa perustoimeentulotuen kustannusten kohdistamisesta kuntakohtaisesti sekä kuntakohtaisten tietojen toimittamisesta valtiovarainministeriölle. Menot kohdennetaan henkilön oleskelukunnan perusteella.

Puolanka kuuluu Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään sairaanhoitopiiriin, erityishuoltopiiriin ja ympäristöterveydenhuollon osalta. Sosiaali- ja terveystalotusta vastaavana toimielimenä toimii kunnanhallitus. Yksilöhuoltoasioita käsittelee kunnanhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon yksilöjaosto.

Kunnan vastuu ja rooli työllisyyden hoidossa on jatkuvasti kasvanut ja erityisesti rooli pitkäaikaistyöttömien aktivoimisessa on lisääntynyt. Valtio ja kunnat maksavat työmarkkinaetuudesta kumpikin 50 % 300 – 999 päivän työttömyyden ajalta ja kunnan osuus on 70 % yli 1.000 päivää ylittävän työttömyyden työmarkkinaetuudesta. Työllistymistä edistävien talotujen ajalta työmarkkinatuen maksaa valtio kokonaisuudessaan.

Toiminta talousarviovuonna

Toiminnot ovat jatkuneet aiemmin hyväksi havaittujen käytäntöiden mukaisesti. Kuntalaiset ovat saaneet laadukkaat ja riittävät talotut. Asiakastytyväisyys on pysynyt korkealla tasolla. Sosiaali- ja terveystalot haasteena on ollut saada ammattitaitoisia henkilöitä. Talotututuotantoa on valvottu asianmukaisesti ja talotutut ovat laadukkaita sekä määräysten mukaan tuotettuja. Veteraanitalotujen kustannukset valtio korvaa liki täysimääräisesti.

Sivistystoimiala

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	292 391	264 397	181 000	215 217
TOIMINTAKULUT	-4 014 266	-3 962 863	-4 011 600	-3 976 538
TOIMINTAKATE	-3 721 875	-3 698 466	-3 830 600	-3 761 321

Sivistyslautakunnan keskeisenä tehtävä ovat koulutoimi, perusopetus ja lukiokoulutus. Sivistyslautakunta vastaa myös kansalaisopiston sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimen, kirjaston sekä varhaiskasvatuksen toiminnasta.

Hallinto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	10 176	13 704	10 000	16 260
TOIMINTAKULUT	-118 502	-123 375	-167 200	-194 260
TOIMINTAKATE	-108 326	-109 671	-157 200	-178 000

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatus on antaa valmiuksia persoonallisuuden monipuoliseen kehittämiseen ja jatkuvaan koulutukseen sekä vastata lisääntyvän koulutustarpeen ja vapaa-ajan haasteisiin päämääränä aktiivinen, omatoiminen kuntalainen.

Sivistyspalvelut tarjoavat laadukkaista peruspalveluja lähellä kuntalaista ja lisäävät täten alueen elinvoimaa ja tarjoaa mielekästä elämää kaikenikäisille. Toimivat palvelut lisäävät kunnan kiinnostavuutta paikkana asua ja yrittää.

Peruskoulutus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	79 938	56 316	41 600	82 339
TOIMINTAKULUT	-2 114 874	-2 076 820	-2 151 600	-2 069 912
TOIMINTAKATE	-2 034 936	-2 020 504	-2 110 000	-1 987 573

Toiminnan kuvaus

Puolankajärven koulussa järjestetään perusopetuslain ja perusopetusasetuksen mukaista perusopetusta vuosiluokilla 1.- 9. Perusopetus käsittää yleisopetuksen ja erityisopetuksen.

Perusopetus antaa oppilaille laadukkaan yleissivistyksen kannustavassa ja turvallisessa oppimisympäristössä niin, että koulun päättövaiheessa nuori on tiedollisesti, taidollisesti ja emotionaalisesti kykenevä kohtaamaan toisen asteen koulutushaasteet ja myöhemmät työelämän vaatimukset.

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetusta kehitetään inkluusio- periaatteen mukaisesti. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli. Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestäväää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti kaikkia oppilaita eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti arvopohjana ovat: oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas, ihmissyys, hyvä opetus ja onnistumisen kokemukset sekä turvallinen koulu. Lisäksi tärkeänä pidetään kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä opettajien ammattitaitoa. Paikallisia painotuksia ovat kotiseutu, luonto ja yhteisöllisyys.

Toiminta talousarviovuonna

- kehitetään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tuki- ja erityisopetuksen muotoja ja opintojen ohjausta
- arviointikäytänteiden linjaukset
- koulun ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutus, yrittäjyys
- TVT-osaamisen (tieto- ja viestintäteknologia) kehittäminen
- koulupäivän liikunnallistaminen

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oppilasmäärä 20.9.	179	174	163	168
Kuljetusoppilaat 20.9.	79	84	80	89
Erityiseen tukeen oikeutetut oppilaat %	6,7	6,3	6	7,14
Tuntikehys	506	484	500	490

Oppilasmäärät

Alakoulun oppilasmäärä edellisenä tilastointipäivänä 20.9.2019 oli 92 ja yläkoulun 76, yhteensä Puolankajärven koulussa oli 168 oppilasta. 31.12.2019 oppilasmäärä oli 166.

Henkilökunta

Puolankajärven koulussa työskentelee rehtori, 28 opettajaa ja 10 koulunkäyntiavustajaa.

Toiminta talousarviovuonna

Puolangan lukiolle haasteita tuo peruskoulun alati vähenevä oppilasmäärä. Valtakunnallisesti n. 47 % peruskoululaisista jatkaa lukio-opintoihin. Puolangalla tämä tarkoittaisi 9 -10 opiskelijaa. Jatkossa haasteena on saada lukioon tarpeeksi opiskelijoita, mikä heijastuu opettajien tuntimäärään lukiossa ja, jolla on suora vaikutus myös perusopetukseen. Tähän haasteeseen vastataan tekemällä yhteistyötä naapuriperuskoulujen ja -lukioden kanssa etäopetuksen myötä. Peruskouluun on tullut etänä espanja ja ortodoksiuskonto.

Huoli lasten hyvinvoinnista ja jaksamisesta on edelleen olemassa. Tuen tarpeen kasvaminen on luonut haasteita koulutyölle. Oppilashuoltoryhmän ja sosiaali- ja terveys henkilöstön kanssa räätälöidään yksilöllisiä ratkaisuja eri tilanteisiin. Kuraattori – ja psykologipalvelut ovat käytettävissä.

Opetusta on annettu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Keskeisinä teemoina ovat tapakasvatus sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen. Erityisesti kannattaa edelleenkin tässä yhteydessä huomioida myös aktiivinen oppilaskuntatoiminta, jossa alakoulun ja yläkoulun toimintaa on eriytetty tarpeelliselta osin.

Ohjelmoinnin opetus on nyt osa jokaisen opettajan työtä ja tieto- ja viestintätekniiikan käyttö oppimisen tukena lisääntyy koko ajan. Muutoksiin on varauduttu jo ennen varsinaista käyttöönottoa ja henkilöstö on saanut ja saa jatkossakin täydennyskoulutusta muutosten läpivientiin. Uudistukset muokkaavat vielä pitkään koulun käytänteitä ja suunnitelmien soveltaminen koulun arjessa vaatii vielä opettelua.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus 1.- 2. luokan äidinkiessä ja matematiikassa (VSOP -opetusmenetelmä) jatkuu ja toiminta on jo vakiintunut. Englanninkielen opetus on aloitettu 1.- 2. luokalle syksyllä 2019 1h/vko.

Samanaikaisopettajuus jatkui vuonna 2019. Erityisopetuksen toimintatavat kehittyvät koko ajan tarpeen mukaan ja jokaiselle tukea tarvitsevalle oppilaalle ”räätälöidään” oma oppimissuunnitelma lapsen edellytysten mukaisesti.

KiVa -koulu toimintamalli on käytössä kaikilla luokka-asteilla ja koulutusta on saanut koko opettajakunta. Toimintamallin onnistumista seuraa ja tutkii vuosittain Turun yliopisto.

Active at School -hanke on päätynyt, mutta välituntiliikkumista on jatkettu koulussa opettajien ja oppilaskunnan järjestämänä välituntitoimintana. Olemme keskittyneet koulupäivän liikunnallistamiseen, työtapojen toiminnallistamiseen. Tämä työ jatkuu ja liikkuminen osana oppitunteja on lisääntynyt vähitellen. Opettajia on koulutettu toiminnallisten menetelmien käyttöön opetuksessa. Jatkohanke on toteutettu yhteistyössä Kainuun Liikunnan kanssa ja toiminta keskittyy koulunpäivän liikunnallistamiseen ja henkilökunnalle, lapsille ja huoltajille annettavaan liikunnanohjaukseen.

Kainuun lasten – ja nuorten kulttuurikeskuksen, Kulttuurin kautta olemme saaneet toteutettua lasten- ja nuorten kulttuuritapahtumia, työpajoja ja erilaisia kulttuuriprojekteja.

Kerhohankkeen puitteissa oppilaille järjestettiin 3 erilaista kerhoa.

Oppilaan, huoltajan ja opettajan välisiä arviointi- ja kehityskeskusteluja käytiin jokaisen oppilaan kohdalla.

Yhteisiä opettajia ala- ja yläkoulussa oli 9 ja rehtori.

Lähin yhteistyökumppanimme on Puolangan lukio. Eri hankkeiden puitteissa yhteistyötä on tehty Kainuun muiden kuntien kanssa. Lisäksi yhteistyötahoina toimivat paikalliset liikunta- ja nuorisotoimi, kirjasto, yrittäjät, seurakunta, poliisi, Liikenneturva, palo- ja pelastustoimi, työvoimahallinto sekä toisen asteen oppilaitokset.

Lukiokoulutus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	0	1 260	1500	4 333
TOIMINTAKULUT	-369 994	-341 977	-343 500	-368 291
TOIMINTAKATE	-369 994	-340 717	-342 000	-363 958

Toiminnan kuvaus

Lukiokoulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Koulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi (lukiolaki).

Lukio toimii Puolankajärven koululla.

Toiminta talousarviovuonna

- Lukiomme on mukana Active@High School-hankkeessa
- Lukiouudistus LOPS - 2021 työ on aloitettu
- Aikuislukion OPS :n on käytössä
- Kaikissa oppiaineissa on siirrytty sähköisiin kurssikokeisiin ja yo-kirjoituksiin.

Suoritteita	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Opiskelijamäärä	39	32	39	29
Keskeyttäneet	1	2	0	6
Hylättyjen arvosanojen lukumäärä/lukuvuosi	6	2	0	8
Ylioppilastutkinnon suorittaneiden puoltoäänten keskiarvo (kevät)	19,45	21,6	28,2	23
Valtionosuuden yksikköhinta	11 297		11 500	

Oppilasmäärät

Lukion opiskelijamäärä syksyllä 20.9.2019 oli 29, joista kolme on aikuisopiskelijaa, yksi aineopiskelija ja yksi vaihto-opiskelija Saksasta.

Henkilökunta

Puolangan lukiossa työskentelee rehtori sekä 10 opettajaa, joista rehtori toimii myös opinto-ohjaajana.

Toiminta talousarviovuonna

Lukio-opetusta annetaan nuorten- sekä aikuisten opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Lukion opetuksen keskeisinä päämäärinä ovat lukiolain mukaiset lukion päättötodistuksen sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseen johtavat opinnot.

Puolangan lukio tähtää myös yhteisölliseen ja osallistuvaan koulutyöhön tukeakseen opiskelijoiden kasvamista vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Lukion oppilaskunta toimii kiitettävän aktiivisesti lukion tapahtumien, kuten penkinpainaisten, vanhojenpäivien ja esimerkiksi lukion ryhmäytymis- ja ulkoilupäivien järjestäjänä.

Osallisuus ja yhteisöllisyys toteutuvat mm. opiskelijoiden osallistumisena lukion juhlaohjelmien suunnittelu- ja toteuttamistyöhön. Oppilaskunnan hallituksen edustajat ovat pyydettyinä mukana opettajien kokouksissa.

Syksyllä 2019 opiskelunsa Puolangan lukiossa aloitti nuorisopuolella 10 opiskelijaa. Vähenevä opiskelijamäärä vaikuttaa lukioon siten, että opetettavat kurssit vähenevät tai opiskelija joutuu opiskelemaan sen itsenäisesti. Joidenkin aineiden syventävien kurssien opiskelijoita on niin vähän, että opetus menee VN-opetukseen.

Lukion vetovoimaisuuden kehittämiseksi opiskelu Puolangan lukiossa on ollut 1.8.2019 alkaen maksutonta. Puolangan kunta maksaa Puolangan lukion opiskelijoiden oppimateriaalit, oppikirjat, muut oppimateriaalit, työvälineet ja työtarvikkeet. Lisäksi Puolangan lukion opiskelijoille tarjotaan kausikortti Paljakan laskettelukeskukseen, kuntosalikortti Honkavaaran kuntosalille ja Puolangan kansalaisopiston kausikortti. Kunta tarjoaa kunnan vuokra-asuntoja Puolangan lukion opiskelijoille hyvin edullisesti vuoden 2019 alusta.

Sidosryhmäyhteistyö

Lähin yhteistyökumppanimme on Puolankajärven koulu. Opetuksessa yhteistyötä tehdään Suomussalmen ja Paltamon lukioden kanssa. Oppilashuollon laaja-alainen yhteistyö on järjestetty nuorisotakuun puitteissa Työ- ja elinkeinotoimiston, Kelan, poliisin, paikallisten yhdistysten sekä Puolangan kunnan nuorisotoimen ja sosiaalihuollon kanssa.

Yhteistyötä tehdään jatkuvasti myös toisen asteen oppilaitosten sekä korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoille on tarjolla ns. kurkistusopintoja korkeakouluihin. Yhteistyötä jatketaan edelleen paikallisten yrittäjien, yrittäjäyhdistyksen, seurakunnan, liikenneturvan, palo- ja pelastustoimen sekä edellä mainittujen valtion viranomaisten kanssa.

Varhaiskasvatus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	52 614	37 877	15 000	23 335
TOIMINTAKULUT	-769 329	-778 517	-750 400	-787 695
TOIMINTAKATE	-716 715	-740 640	-735 400	-764 360

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita, perheen tarpeet huomioonottavia päivähoito- ja esiopetuspalveluja sekä koululaisten iltapäivätoimintaa. Tavoitteena on tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehittämistä. Esiopetuksen tehtävänä on vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja vuorovaikutustaitoja sekä ennaltaehkäistä mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Esiopetuksen tärkein tavoite on lapsen terve minäkuva.

Talouden toteuma

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma pohjautuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Vasu) ja esiopetussuunnitelman perusteisiin. Molemmissa on huomioitu kaikki oppimisen alueet. Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Tarpeen mukaan lapselle tehdään oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Toiminta talousarviovuonna

Varhaiskasvatuspalvelut kilpailutettiin, jonka tuloksena hankinnasta tehtiin sopimus Touhulan (Muksun maailma Oy) kanssa heinäkuussa 2019. Kokonaisulkoistukseen kuuluvat varhaiskasvatus, esiopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. Kokonaisulkoistukseen siirryttäessä lopetettiin varhaiskasvatuksen palvelusetelijärjestelmän käyttö ja siirryttiin asiakasmaksuihin.

	kevät 2019	syksy 2019
Varhaiskasvatuksen piirissä	52	48
Esiopetuksessa	16	18
Esikoululaisia, jotka myös varhaiskasvatuksen piirissä	7	9
Iltapäivätoimintaan osallistuneet	10	3

Kansalaisopisto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	21 358	19 804	24 000	21 912
TOIMINTAKULUT	-219 499	-219 428	-215 800	-162 573
TOIMINTAKATE	-198 141	-199 624	-191 800	-140 661

Toiminnan kuvaus

Opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämislupapäätöksessä todetaan kansalaisopiston koulutustehtävästä: ”Puolangan kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu taideaineiden, käden taitojen ja terveyttä edistävän liikunnan opetukseen. Opisto järjestää lisäksi kuntalaisten tarpeista lähteviä ajankohtaisia koulutuksia, joiden tavoitteena on osallistuva ja aktiivinen kansalainen.”

Kansalaisopisto tuottaa vapaan kansansivistyslain edellyttämiä opinto- ja harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille. Tavoitteena on osallistujapohjan laajentaminen ja koulutustarjonnan suuntaaminen erityisesti eläkeläisille, työttömille, maahanmuuttajille ja perusvalmiuksia vailla oleville. Avoimen yliopiston opintoja järjestetään. Kansalaisopisto pitää osaltaan yllä kunnan elinvoimaisuutta.

Toiminta talousarviovuonna

Kansalaisopiston 52. toimintavuosi käynnistyi syksyllä 2019.

Opintoseteliavustusta saatiin 3 000 euroa.

Nuorisotyö

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	109 356	116 624	14 800	5 060
TOIMINTAKULUT	-184 659	-188 908	-129 500	-155 806
TOIMINTAKATE	-75 303	-72 283	-114 700	-150 745

Toiminnan kuvaus

Nuorisotiimi vastaa kunnan nuorisotyöstä ja parantaa nuorten elinoloja ja vaikuttamismahdollisuuksia. Se ylläpitää monitoimitalon toimintaa nuorille ja tukee nuorten omaa toimintaa sekä osallisuutta nuorisotoimintaan. Tavoitteena on parantaa nuorisotoimen palveluja ja vuorovaikutusta eri yhteistyötahojen kanssa. Monialainen yhteistyöryhmä/LAPE on kokoontunut useita kertoja vuodessa miettimään lasten ja nuorten asioita ennaltaehkäisten syrjäytymistä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö pohjautuu vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Toimintakeskus Sarkan tavoitteena on tarjota nuorille vertaistukea ja mielekästä tekemistä nuoren omista tarpeista käsin. Parantaa nuorten terveellisiä elämäntapoja, osallisuutta, elämänhallintaa, työelämä- ja opiskeluvaihtoehtoja sekä tukea nuorten hakeutumista opiskelemaan ja työelämään. Nuorten työvalmennusta toteutetaan yksilö- ja ryhmävalmennuksen muodossa sekä kuntoutumista edistetään moniammatillisen työryhmän (Mosse) avulla. Sarkan toimintaan tullaan pääsääntöisesti sosiaalisen kuntoutuksen tai kuntouttavan työtoiminnan päätöksellä.

Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain mukainen palvelu, jonka järjestämisestä kunta voi itse päättää. Puolangalla kuntouttava työtoiminta on heinäkuun 2019 alusta alkaen ollut osa nuorisotiimiä. Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu pitkään työttöminä olleille henkilöille työllistymismahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantamiseksi. Kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella asiakas voi olla mukana Sarkan toiminnassa tai kunnan tai yhdistyksen tarjoamassa työtoimintapaikassa. Päätöksen kuntouttavasta työtoiminnasta tekee sosiaalipalvelut yhdessä Te-palveluiden kanssa.

Toiminta talousarviovuonna

Monitoimitalon aukiolo nuorille vakiintui. Yhteistyötä tehtiin mm. koulun, sosiaalitoimen ja seurakunnan kanssa. Kesällä Monitoimitalon päiväleirillä oli reilut 20 lasta. Paljakassa oli kaksi yöleiriä, joissa oli yhteensä 32 lasta. Nuorisovaltuusto kokoontui n. kerran kuukaudessa.

Etsivä nuorisotyö jalkautui myös koululle ja tavoitti mahdollisemman monta tuen tarpeessa olevaa nuorta. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistui Nuuska-agentti -toimintaan.

Sarkassa panostettiin ruoan valmistukseen ja opeteltiin syömään terveellisesti. Sarkalaiset olivat avustamassa Lankafest -tapahtuman järjestämisessä, terveyskeskuksen pihatöissä, muuttoapuna ja ympäristöhuoltoon liittyvissä tehtävissä.

	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Nuorisotyön asiakaskäynnit	4900	5000	5000
Monarin aukiolokerrat	160	150	112
Henkilöstö	3	5	3
Etsivä nuorisotyö: asiakkaat	19	20	15
Etsivä nuorisotyö: Eteenpäin ohjatut	8	7	7
Valmennuspajan asiakkaat	17	20	15
Valmennuspaja: Eteenpäin ohjatut	7	5	7
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat			17
Eteenpäin ohjatut			4

Liikunta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	11 563	14 323	10 200	10 403
TOIMINTAKULUT	-74 191	-77 120	-51 300	-47 011
TOIMINTAKATE	-62 627	-62 797	-41 100	-36 608

Toiminnan kuvaus

Liikuntatoimi tuottaa ja kehittää kuntalaisille liikuntapalveluja ja toimintoja sekä ylläpitää puitteita liikunnan harrastamiselle. Liikunnan avulla edistetään kuntalaisten hyvinvointia sekä ylläpidetään kunnan elinvoimaisuutta. Liikuntaseurojen toimintaedellytyksiä tuetaan ja parannetaan järjestämällä muun muassa koulutusta toiminnan aktivoimiseksi.

Toiminta talousarviovuonna

Elokuusta 2019 alkaen on toimittu ilman liikuntaneuvojaa poikkeusjärjestelyin, mm. seurojen ja muun henkilökunnan avustuksella. Jääkiekkokaukalon kattamiseen ei saatu avustusta, joten se jätettiin tekemättä.

Kulttuuri

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	5 714	3 195	61 000	50 219
TOIMINTAKULUT	-25 796	-28 214	-83 700	-89 567
TOIMINTAKATE	-20 083	-25 019	-22 700	-39 348

Toiminnan kuvaus

Puolangan kunnan kulttuuritoimen tavoitteena on järjestää kulttuuritoimintaa ja -palveluja kuntalaisille, kesäasukkaille ja matkailijoille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut lisäävät viihtyvyyttä ja antavat myönteisen kuvan kulttuuria ja taidetta arvostavasta paikkakunnasta. Menot sisältävät mm. Kainuun Musiikkiopiston opetuksen.

Kulttuuri toimikunnan tehtävänä on kulttuuritoiminnan ja -tapahtumien ideointi ja järjestäminen sekä puolankalaisen identiteetin vahvistaminen että aidon kulttuurikeskustelun aikaansaanti. Kulttuuri lisää kunnan houkuttelevuutta. Yhteistyötä tehdään jatkuvasti myös kolmannen sektorin kanssa.

Toiminta talousarviovuonna

Museo oli kesällä auki viisi viikkoa ja oppaina toimivat koulun ja nuorisotoimen työntekijät. Kainuun museon kiertävä näyttely Syntymä ja kuolema oli tämän kesän teema. Valtakunnallisella museoviikolla järjestettiin keskusteluilta aiheesta syntymä ja kuolema. Loppukesällä museolla oli kaksi yhteislauluiltaa. Kesällä 2019 museolla kävi 209 vierailijaa.

Kirjasto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	1 770	1 476	3 000	1 355
TOIMINTAKULUT	-137 421	-128 686	-118 700	-101 423
TOIMINTAKATE	-135 651	-127 209	-115 700	-100 068

Toiminnan kuvaus

Kirjasto tarjoaa asiakkailleen monipuoliset kokoelmat lukuharrastuksen edistämiseksi ja kuntalaisten opiskelun tueksi sekä tarjoaa kattavat kirjaston verkkopalvelut. Kirjastopalveluita antaa ammattitaitoinen henkilöstö.

Laadukkailla kuntalaisten tarpeita vastaavilla kirjastopalveluilla luodaan hyvinvointia, iloa, elämyksiä ja tietoa kaikenikäisille. Niillä kunta vahvistaa omaa kulttuurillista perustaansa ja ennaltaehkäisee tiedollista ja muuta syrjäytymistä.

Toiminta talousarviovuonna

Otettiin käyttöön Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yhteinen e-kirjasto, joka tarjoaa asiakkaille e-kirjoja, äänikirjoja ja sanomalehtiä, videoita, laulun- ja soitonopetusta sekä musiikkia.

Avattiin Print In City-palvelu joka mahdollistaa asiakkaan omatoimisen tulostamisen.

Uusi Kainet Finna -verkkokirjasto avautui, jonka myötä Kainet -kirjastot liittyvät valtakunnalliseen Finna.fi-verkkopalveluun. Mukana on jo yli 350 kirjastoa, museota ja arkistoa, joiden aineistot – ja nyt myös Kainetin aineistot – löytyvät yhteisestä osoitteesta finna.fi.

Omatoimikirjaston myötä aukioloajat ovat lisääntyneet edelliseen vuoteen 1600 tunnilla ja kävijämäärät kasvoivat 3400. Palaute asiakkailta omatoimikirjaston toimivuudesta on ollut pelkästään positiivista.

Kirjaston hyvää palvelutasoa pidettiin edelleen yllä. Kainuun kirjastojen kesken tehtiin tiivistä yhteistyötä.

	TP 2018	TP 2019
Aukiolotunteja yhteensä	2786	4380
Lainajia asukkaista %	28,86	27,3
Lainat/asukas	11,96	12,25
Kustannus €/laina	4,70	3,80
Käynnit/asukas	7,3	8,8

Tekninen toimiala

Toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	1 772 300	2 051 690	1 814 170	2 404 130
TOIMINTAKULUT	-3 857 800	-3 746 080	-3 491 628	-3 676 510
TOIMINTAKATE	-2 085 500	-1 694 390	-1 677 458	-1 272 380

Tekninen lautakunta vastaa kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, maa-, metsä- ja rakennuskiinteistöjen sekä liikelaitosten kunnossapito- ja käyttötehtävistä, tiehallinnosta, palo- ja pelastustoimesta, väestönsuojelusta, liikenneturvallisuudesta, jätehuollon järjestämisestä, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta sekä ruokahuollosta ja siivouksesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/ laadullinen tavoite 2019	Mittari/ tavoite % 2019	Toteutunut TP 2019	Toteutuminen %
Tulevaisuuteen uskova ja yhteistyöhaluinen Puolanka	Haketerminaalitoiminnan aloittaminen.	100 %	Lämpölaitos ja terminaalityö siirtyi kehitysyritys Honka Infralle	100 %
Palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka	Rakennus- ja ympäristövalvonnan palveluiden sähköinen asiointi, asiakaspalvelun ja lupakäsittelyn nopeuttaminen.	100 %	Sähköinen lupa-asiointi on valmis. Asiakaspalvelupiste ei vielä käytössä.	90 %
Yrittäjäystävällinen Puolanka	Pienhankintojen kilpailuttaminen ja palveluiden ostaminen.	50 %	Kaikki pienhankinnat toteutetaan kunnan pienhankintaohjeiden mukaisesti.	50 %
Mielekästä elämää kaikille mahdollistava Puolanka	Jääkiekkokaukalon kattaminen.	100 %	Rakentamista ei ole aloitettu ja avustusta ei saatu.	10%

Teknisten palveluiden hallinto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	6 000	10 200	1 000	20 210
TOIMINTAKULUT	-166 000	-177 800	-215 100	-261 720
TOIMINTAKATE	-160 000	-167 600	-214 100	-241 510

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen lisääminen.
- Tiivistetään yhteistyötä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa.
- Selkeytetään tehtävien jaot ja annetaan vastuuta ja valtuuksia enemmän tuotannon tasolle.
- Teknistä suunnittelua ja osaamista hyödynnetään pienissä hankkeissa kunnan omista resursseista. Siihen liittyvään koulutukseen tarjotaan mahdollisuuksia.

Tavoitteiden toteutuminen

Koko kunnan osalta tehtiin työhyvinvointikysely, joka käytiin teknisen osaston kanssa läpi osastopalaverissa.

Hankkeita on viety läpi omalla osaamisella ja organisaatiolla, mm. Harjukatu ja vesisäiliö. Paloaseman rakentaminen päätettiin aloittaa omana rakennushankkeena.

Teknisen hallinnon kuluihin kirjataan jaksotettuja palkkoja 43 700 €.

Rakennusvalvonta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	18 700	25 350	25 484	11 170
TOIMINTAKULUT	-65 000	-72 800	-76 271	-34 500
TOIMINTAKATE	-46 300	-47 450	-50 787	-23 330

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on rakentamisen ohjaus, neuvonta ja valvonta. Tavoitteena on kuntakuvan / -ympäristön ja rakentamisen laadun parantaminen.

Toiminta talousarviovuonna

- Rakennusvalvonnan ja sen palveluiden toimintamallin selvitys ja uudistaminen
- Lupapiste on käytössä kaikilta osin
- Taksojen ja rakennusmääräysten tarkistaminen

Tavoitteiden toteutuminen

Lupapiste on käytössä kaikilta osin. Taksat käytiin läpi. Rakennusmääräysten osalta tarkistamista ei tehty.

Ympäristönsuojelu

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	3 600	5 690	4 900	3 530
TOIMINTAKULUT	-17 800	-22 130	-25 200	-26 700
TOIMINTAKATE	-14 200	-16 440	-20 300	-23 170

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu vastaa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista ilmansuojelun, vesiensuojelun, jätehuollon, meluntorjunnan lupa-, ilmoitus- ja valvonta-asioista sekä luonnonsuojeluun ja ympäristön tilan seurantaan liittyvistä tehtävistä Puolangan kunnan alueella. Lisäksi vastuualueelle kuuluvat ympäristö- ja maa-ainoslupien valmistelu sekä valvonta.

Ruokahuolto ja siivous

Ruokahuolto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	248 000	290 360	158 000	193 840
TOIMINTAKULUT	- 442 000	- 417 800	-210 200	-261 800
TOIMINTAKATE	-194 000	-127 440	-52 200	-67 960

Toiminnan kuvaus

Pääasialliset asiakkaat ovat Puolangan kunnan eri yksiköt, niiden toimintaan liittyvät yhteistyökumppanit sekä yksityinen sosiaali- ja terveystalouden tuottaja. Ruokahuolto tuottaa ateriapalvelut Puolangan kunnan asiakkaille taloudellisesti, laadukkaasti ja asiakasläheisesti. Lähiruokaa arvostaen tuotetaan asiakkaillemme hyviä palvelukokemuksia turvallisesti ja luotettavasti.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

Keskuskeittiön ja kunnan ruokahuollon toiminnan mahdollinen siirtyminen liikkeenluovutuksella yksityiselle toimijalle. Liikkeen luovutuksessa tulee varmistaa kunnan strategiset tavoitteet lähiruuan ja eettisen toiminnan edistäminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Ruokahuolto siirtyi liikkeenluovutuksella Fazer Food Services Oy:lle. Kilpailutuksella onnistuttiin varmistamaan kunnan strategiset tavoitteet, lähiruuan ja eettisen toiminnan edistämiseksi.

Siivouspalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	147 000	157 900	150 000	207 270
TOIMINTAKULUT	-306 000	-297 300	-290 100	-320 540
TOIMINTAKATE	-159 000	-139 400	-140 100	-113 270

Toiminnan kuvaus

Siivoustoimi toteuttaa laadukkaasti ja tehokkaasti tilojen käyttötarkoituksen mukaan määriteltyjen ja sovittujen puhtaustasojen mukaisen siivouspalvelun siivottaviin kohteisiin ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti. Siivoustoimi hoitaa kohteissa myös toimintoja, jotka voidaan osoittaa toteutettavaksi läheisesti siivoukseen liittyvinä toimina.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Henkilöstön kouluttaminen ja työhyvinvoinnin edistäminen
- Uusien siivouskohteiden mitoitukset ja kaluston hankinta

Tavoitteiden toteutuminen

Ulkoiset asiakkaat ovat lisääntyneet ja uudet mitoitukset otettiin käyttöön mm. Terveyskeskuksessa ja Koulukeskuksessa. Ulkoisen laskutuksen lisäksi, sisäinen laskutuskin on otettu käyttöön.

Liiketoiminta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	915 000	1 086 200	981 900	1 420 480
TOIMINTAKULUT	-1 338 000	-1 387 350	-1 368 300	-1 453 990
TOIMINTAKATE	-423 000	-301 150	-386 400	-33 510

Liiketoimintaan sisältyvät lämpö-, vesi- ja viemärlaitosten toimintojen lisäksi myös myytävät kiinteistöhuoltopalvelut, huoltoautot, latukone ja keskusvarasto.

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan omistamien vesi- ja viemärlaitosten sekä kaukolämpölaitoksen ja niiden verkostojen rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa vesihuoltolain mukaisesti kunnan alueen vesihuollon kehittämisestä. Liiketoimintaan liittyvän henkilöstön ja kaluston resurssien mukaisesti tekninen lautakunta tuottaa palveluita pääasiassa kunnan alueen tarpeisiin liiketaloudellisin periaattein.

Vesihuoltolaitos on eriytetty kirjanpidossa laskennallisesti. Siitä laaditaan oma tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Lämpö- ja vesilaitoksen yhtiöittämisen tarkastelut ja päätökset.
- Konvektio -osan uusiminen KPA-kattilaan
- Lämpöverkoston vuosittaiset korjaukset
- Vesilaitoksen toiminnan ja verkoston varmistaminen toimintavarmaksi ja häiriöttömäksi
- Paljakan lämpö- ja vesilaitoksen taseet kuntoon

Tavoitteiden toteutuminen

Uuden vesisäiliön rakennustyöt saatiin käyntiin. Kalkkikivialkalointilaitteisto ja tilat otettiin käyttöön.

Sisäisen laskutuksen käyttöönotto näkyy nousseina kuluina, varsinkin vesilaitoksien osalta. Jätevedenpuhdistamon osalta arvaamattomia kuluja nosti ympäristöluvan aiheuttamat konsulttipalkkiot ja toimet.

Lämpölaitos siirtyi kehitysyritys Honkainfra Oy:lle vuoden vaihteessa, yhtiöittämisen pysyvien vastikkeiden luovutusvoitto oli 370 000€. Lämpöverkosto jäi kunnan omistukseen.

Kirkonkylän vesiverkoston isot vuodot löydettiin ja saatiin korjattua. Pumpattu vesimäärä lähes puolittui vuodesta 2018.

		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kirkonkylän vesi- ja viemärlaitos					
Pumpattu vesimäärä	m3	157 647	153 189	120 000	84 002
Myyty vesimäärä	m3	78 747	79 620	80 000	58 542
Myyntitulot (sis. sisäiset)	€/v	309 000	338 100	312 000	332 190
Käyttökustannukset (sis. Sisäiset 2019)	€/v	202 000	196 300	219 000	324 780
Poistot	€/v	60 000	58 500	51 500	62 162
Tilikauden tulos	€/v	47 000	83 400	41 500	-54 290
Paljakan Vesi- ja viemärlaitos					
Pumpattu vesimäärä	m3	23 130	21 896	20 000	19 719
Myyty vesimäärä	m3	5 837	6 555	5 200	4 672
Myyntitulot (sis. sisäiset)	€/v	58 000	73 100	56 400	66 850
Käyttökustannukset (sis. Sisäiset 2019)	€/v	69 000	77 500	75 500	78 020
Poistot	€/v	29 000	26 150	23 000	24 360
Tilikauden tulos	€/v	-40 000	-30 530	-42 100	-35 530
Kirkonkylän lämpö					
Tuotanto kiinteällä polttoaineella	MWh	11 824	10 723	13 000	11 535
tuotanto öljyllä	MWh	2 333	3 325	2 200	2 491
Myyty lämpömäärä	MWh	9 113	12 080	10 500	11 280
Myyntitulot (sis. sisäiset)	MWh	713 886	921 500	820 000	1 206 800
Käyttökustannukset (sis. Sisäiset 2019)	€/v	630 080	650 350	584 000	758 560
Poistot	€/v	78 774	81 600	80 000	72 070
Tilikauden tulos	€/v	5 032	189 180	156 000	376 170
Paljakan aluelämpö					
tuotanto öljyllä	MWh	921	745	900	800
Myyty lämpömäärä	MWh	838	677	800	721
Myyntitulot (sis. sisäiset)	€/v	44 005	68 800	20 000	56 200
Käyttökustannukset (sis. Sisäiset 2019)	€/v	53 839	54 760	55 000	66 210
Poistot	€/v	10 875	9 670	10 000	8 620
Tilikauden tulos	€/v	-20 709	4 360	-45 000	-18 630
					
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Vesilaitokset, tilikauden tulos:	€/v	7 000	52 870	-600	-89 820
Lämpölaitokset, tilikauden tulos:	€/v	-15 677	193 540	111 000	357 540

Energiatehokkuustoimenpiteiden tuotot

Sähkö

Valaistus

Edelleen jatkuvan katuväläistuksen uusintaprojektin vaikutukset ovat olleet välittömästi havaittavissa. Tietyin mittauspaikoin kulutus on puolittunut. Kaikkia katuväläistuksen alueella sijaitsevia valaisimia ei ole vaihdettu vielä millään alueella, joskin ohjauksen toimivuus ja kelit ovat vaikuttaneet kulutukseen. Tämä tekee vuosittaisen vertailun haastavaksi. Trendi on parempaan suuntaan joka tapauksessa.

	2014	2017	2018	2019
MWh,e	360	358	282	257

Vuoden 2020 alusta aikaisemmin sähköverkkoyhtiön hallinnoimat valojen sytytys- ja sammumisajat on muutettu paikallisten valaistusolosuhteiden mukaan automaattiohjauksella, mikä mahdollistaa entistä mittavimmat säästöt. Järjestelmä on tällä hetkellä käyttöönottovaiheessa.

Kunnan kiinteistöjen valaistusratkaisuja on myös muutettu energiatehokkaammiksi, samalla hyötyvalon määrää lisäten.

Sulakkeet

Kunnan omistamien käyttöpaikkojen sulakekokoja on tarkistettu. Katuväläistusprojektin edetessä vaikutuksia saadaan jatkuvasti enemmän.

Aurinkopaneelit

Koulukeskuksella tuotanto on noin 67 MWh ja jätevedenpuhdistamolla 17 MWh. Parhaimpien keliäen aikaan noin neljäsosa sähköstä tuotetaan paikallisesti.

Lämpö

Lämpölaitos

Biopolttoaineen tuotannon, kiinteän polttoaineen kattilalla, vuosihyötysuhde on kasvanut tasaisesti. Onnistuneet huollot, prosessin säätö ja vesikemian koheneminen ovat suurimmat yksittäiset tekijät.

vuosihs	2015	2016	2017	2018	2019
kpa	72,1 %	73,0 %	73,5 %	70,6 %	77,6 %
kpa+skp	79,3 %	80,1 %	83,3 %	80,7 %	88,1 %

Lämmityskaudella loka-huhtikuussa parannus on aikaisempaa parempi. Savukaasupesurin (skp), eli lämmöntalteenoton, osuus kpa:sta on myös noussut.

lämmityskaudet	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
kpa	72,5 %	69,5 %	74,7 %	77,3 %
kpa+skp	78,8 %	79,0 %	87,1 %	90,3 %

Päivitetty öljypoltin on energiatehokkaampi ja parempi käyttöominaisuuksiltaan verrattuna entiseen.

Verkko

Kaukolämpöverkostossa tehdyt korjaustyöt, kuten ohituskytkentöjen poistaminen ja kiinteistöjen kaukolämpöveden jäähtymän parantaminen ovat nostaneet verkoston jäähtymää. Tämä on parantanut savukaasupesurin hyötysuhdetta. Jäähtymän parantuminen vaikuttaa alentavasti myös pumppauskustannuksiin laitoksella sekä lämpöhäviöihin.

Lämpöpumput

Sähkölämmitteisiä kiinteistöjä muutetaan vaiheittain joko osin tai kokonaan lämpöpumppulämmitteisiksi.

Hiihtokeskuksen kuntosalin kesäolosuhteita on petrattu viilennyksellä.

Suolijärven koulun maalämpöpumpun toiminta säästää 12m³ polttoöljyn ympäristövaikutukset ja rakennuksessa kulutetaan kokonaisuutena noin 70 MWh vähemmän.

Vesilaitos

Uusi vesisäiliö asennettiin onnistuneesti Honkavaaraan ja se toimii suunnitelman mukaisesti.

Vedenottamot on saneerattu. Kivarinjärven varaottamo on käyttökunnossa häiriötilanteita varten. Kapustakankaalla on uusittu automatiikkaa vesisäiliöprojektin yhteydessä ja asennettu taloudellisemmat pumput. Kalkkikivialkalointisäiliöt toimivat moitteetta.

Paloasema

Laitoksen tuotevalinnoissa keskityttiin energiatehokkaisiin valintoihin esimerkiksi siten, että ilmanvaihtokoneen lämmöntalteenotossa valittiin Ekosuunnitteludirektiiviä parempi luokitus. Tieto lämmönkulutuksesta kytketään reaaliaikaisesti rakennusautomaatioon, jolloin poikkeamiin voidaan reagoida ripeästi.

Samalla alueella korjattiin hiihtokeskuksen talo- sekä runkoviemäri, samalla varautuen kasvavaan kuormitukseen.

Harjukadun saneeraus

Projekti täytti kaikilta osa-alueiltaan sille asetetut tavoitteet ja verkoston kunnon vuoksi sen ajoitus oli oikea aikainen. Rungon varrella olevat asiakkaat saivat samalla halutessaan saneerauksen kustannustehokkaasti. Valaistuksen osalta projekti jatkuu vuoden 2020 kesällä.

Energiatehokkuussopimus

Kunta liittyi vuonna 2016 kunta-alan ETS:een, jonka välitavoitteena on vuonna 2020 neljän prosentin (1070 MWh) säästö verrattuna 2014 kulutukseen. Tämä tavoite on ylitetty jo selkeästi.

Kustannusvaikutukset

Arvot perustuvat mitattuun dataan kunhan sitä on saatavana. Luvut eivät välttämättä ole vertailukelpoisia aikaisemmin julkaistujen kanssa. Laskennassa ei ole esitetty rahan aika-arvoa pitkällä aikavälillä. Kaikkia toimenpiteitä ei ole eritelty.

Lämmöntuotannossa vuosien eri lämmitystarveluvut vaikuttavat suoraan vertailuun, mutta yleisesti ottaen pienemmällä puumäärällä on saatu sama määrä energiaa verkkoon. Energiatehokkuusmielessä huomattavasti puupolttoainetta kalliimpaa polttoöljyä käytetään vähemmän, jolloin kustannus- ja ympäristövaikutukset ovat suuremmat.

	MWh	€/a	Vertailujakso
Valaistus	114	15500	2014-2019
Sulakkeet		24600	2019
Aurinkopaneelit	96	14400	2016-2019
Lämpölaitos	1100	37000	2016-2019
Verkko	200	6700	2019
Lämpöpumput	19	2900	2017-2019
Vesilaitos		1600	2019

Rakennuskiinteistöt

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	283 000	282 400	265 500	359 390
TOIMINTAKULUT	-755 000	-675 300	-618 700	-600 620
TOIMINTAKATE	-472 000	-392 900	-353 200	-241 230

Toiminnan kuvaus

Rakennuskiinteistöihin kuuluvat kunnan omistamat rakennukset ja osakkeet. Toiminta-ajatus on pitää rakennukset hyvässä kunnossa ja rakennusympäristö viihtyisänä ja antaa laadukkaita kiinteistöpalveluja kunnan omistamille yhtiöille.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Uuden kiinteistöhuoltokirjan käyttöönotto
- Energiatohokkuustoimenpiteiden toteuttaminen
- Tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen

Tavoitteiden toteutuminen

Paljakkatalo myytiin elokuussa 2019. Paloaseman rakennustyöt aloitettiin elokuussa 2019.

Maa- ja metsätilat

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	151 000	171 250	227 186	157 620
TOIMINTAKULUT	-64 000	-68 050	-66 157	-103 750
TOIMINTAKATE	-87 000	-103 200	-161 029	53 870

Taulukossa on rakentamattomien kiinteistöjen tulot ja menot, jolloin niihin sisältyy maa- ja metsätilojen lisäksi vuokratut alueet.

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on saada metsäomaisuudesta maksimituotto kestäväen kehityksen hoitomenetelmillä.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

Kunnan omistuksessa on 24 metsätilaa, joiden pinta-ala yhteensä on 2357 ha.

Metsäomaisuuden hoitosopimus on tehty Metsänhoitoyhdistys Rokua- Paljakka ry:n kanssa.

- Kunnan metsäomaisuuden hoitosuunnitelmassa otetaan oma energiapuun käyttöoptio huomioon.

Tavoitteiden toteutuminen

Kirkonkylän ja Paljakan alueelta tehtiin energiapuuta omaan käyttöön. Vuonna 2020 ne ovat hyödynnettävissä Honkavaaran lämpölaitoksella. Niistä tuloutetaan kunnalle n. 30 000-50 000€ vuonna 2020.

Tiet

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	0	320	100	9000
TOIMINTAKULUT	-219 000	-225 720	-198 600	-266 890
TOIMINTAKATE	-219 000	-225 400	-198 500	-257 890

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan kaavateiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa yksityistielain mukaan kunnalle kuuluvista ja muista kunnan vastuulle ottamista tehtävistä.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Harjukadun ja siinä sijaitsevan kunnallistekniikan uusiminen
- Talvikunnossapidon kilpailuttaminen
- LED-valaisimen vaihtaminen puuttuviin tiealueisiin
- Biokeskuksen ja haketerminaalin infran rakentaminen

Tavoitteiden toteutuminen

Alueiden kunnossapidon kustannuksia on kirjautunut virheellisesti teiden kustannuspaikalle. Teiden ja urheilu- ja ulkoilu ja yleisten alueiden yhteenlasketut kustannukset ovat samat kuin vuonna 2018.

Harjukadun kunnallistekniikan saneeraustyöt valmistuivat, valaisimia lukuun ottamatta. Talvikunnossapito kilpailutettiin kokonaisuudessaan. Uusi valojen ohjausjärjestelmä otettiin käyttöön.

Urheilu- ja ulkoilualueet, yleiset alueet

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT	0	22 000	100	340
TOIMINTAKULUT	-229 000	-134 700	-175 000	-89 470
TOIMINTAKATE	-229 000	-112 700	-174 900	-89 130

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on lisätä puolankalaisten sekä matkailijoiden urheilu- ja ulkoiluharrastusta houkuttelevilla olosuhteilla.

Toiminta talousarviovuonna

Tavoitteet

- Jääkiekkokaukalon kattaminen
- Honkavaaran hiihtokeskuksen ulkoilumahdollisuuksien kehittäminen ja viihtyvyyden lisääminen koirapuistoalueen rakentaminen

Tavoitteiden toteutuminen

Ulkoilualueita on pystytty hoitamaan kustannustehokkaasti. Jääkiekkokaukalon rahoitusta ei saatu ja hanketta on siirretty vuodelle 2021. Koirapuiston rakentaminen siirrettiin vuoden 2020 talousarvioon.

Muu teknisen osaston toiminta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
TOIMINTATUOTOT				21 280
TOIMINTAKULUT	-256 000	-253 200	248 000	-256 540
TOIMINTAKATE	-256 000	-253 200	-248 000	-235 260

Taulukko sisältää teknisen osaston muun edellä mainitsemattoman toiminnan tuloja ja menoja, joihin on laskettu jätehuolto, ympäristötyöt sekä palo- ja pelastustoiminta

Vuoden 2019 tilinpäätökseen on kirjautunut pysyväisten vastikkeiden luovutusvoittoa 21 280€.

Palo- ja pelastustoiminta

Palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuu on Kajaanin kaupungin pelastuslaitoksella. Öljyntorjuntakaluston omistaa kunta ja sitä käyttää palo- ja pelastushenkilöstö.

Väestönsuojelu

Väestönsuojelun toimintaa on kehitettävä. Väestönsuojien varusteet tarkistetaan ja täydennetään.

Kunnassa tulee tehdä valmiussuunnitelmat erilaisiin häiriötilanteisiin.

Varageneraattoreita hankitaan kunnan eri kiinteistöihin häiriötilanteita varten.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuustyötä tehdään yhteistyössä Kainuun kuntien ja ELY-keskuksen kanssa. Liikenneturvallisuustyö on liikenneturvallisuuden kehittämistä, kuntalaisten neuvontaa ja ohjaamista mm. erilaisissa tapahtumissa. Työ on kunnassa järjestettävää itsenäistä toimintaa, jonka vetäjänä toimii oma työryhmä.

Jätehuolto

Palvelun järjestämisvastuu on Kainuun jätehuollon kuntayhtymällä.

Hankinnat

Puolangan kunta on mukana Kainuun kuntien yhteisessä hankintarenkaassa, joka hoitaa hankintojen kilpailuttamisen. Kukin kunta itse määrittelee minkä tuotteiden osalta on mukana hankintarenkaan toiminnassa. Kunnan käytäntöjä näiden hankintojen osalta täsmennetään. Kaikkien hankintojen yhteydessä on esitettävä vaikutukset paikallistalouteen.

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	TA-TOT	TOT/TA
TUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 680 933		1 680 933	1 813 691	-132 758	108
MAKSUTUOTOT	1 254 759		1 254 759	1 342 639	-87 879	107
TUET JA AVUSTUKSET	81 545		81 545	382 498	-300 952	469
MUUT TOIMINTATUOTOT	393 753		393 753	1 358 059	-964 306	345
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 410 990		3 410 990	4 896 886	-1 485 896	144
KULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-5 263 115		-5 263 115	-5 028 021	-235 093	96
PALVELUJEN OSTOT	-18 367 389		-18 367 389	-18 285 961	-81 428	100
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 225 821		-1 225 821	-1 813 750	587 929	148
AVUSTUKSET	-240 924		-240 924	-835 344	594 420	347
MUUT TOIMINTAKULUT	-110 767		-110 767	-168 582	57 815	152
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25 208 016		-25 208 016	-26 131 658	923 643	104
TOIMINTAKATE	-21 797 025		-21 797 025	-21 234 772	-562 253	97
Kunnan tulovero	6 654 000		6 654 000	6 424 508	229 492	
Kiinteistövero	799 000		799 000	823 690	-24 690	
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 345 000		1 345 000	1 221 258	123 742	
VEROTULOT YHTEENSÄ	8 798 000		8 798 000	8 469 456	328 544	96
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 743 093		11 743 093	11 891 478	-148 385	
Verotuloihin perustuva vos	2 347 623		2 347 623	2 354 091	-6 468	
Opetus- ja kulttuuritoimen vos	72 064		72 064	-62 666	134 730	
VALTIONOSUDET YHTEENSÄ	14 162 780		14 162 780	14 182 903	-20 123	100
KORKOTUOTOT						
MUUT RAHOITUSTUOTOT				12 078	-12 078	
KORKOKULUT	-50 000		-50 000	-42 323	-7 677	85
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 500		-5 500	-5 414	-86	98
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-55 500		-55 500	-35 659	-19 841	64
VUOSIKATE	1 108 255		1 108 255	1 381 928	-273 673	125
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 041 068		-1 041 068	-1 034 407	-6 661	99
Arvonalentumiset	-1 041 068		-1 041 068	-1 034 407	-6 661	99
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 041 068		-1 041 068	-1 034 407	-6 661	99
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	67 187		67 187	347 521	-280 334	517
Poistoeron vähennys/lisäys	179 000		179 000	144 046	34 954	80
Varausten lisäys (-)						
VARAUSTEN JA POISTOERON MUUTOS	179 000		179 000	144 046	34 954	80
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	246 187		246 187	491 567	-245 380	200

2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

Verotulot

Verotuloja kertyi 8,4 milj. euroa, noin 0,36 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	6 654 000		6 654 000	6 424 508	229 492
Kiinteistövero	799 000		799 000	823 690	-24 690
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 345 000		1 345 000	1 221 258	123 742
VEROTULOT YHTEENSÄ	8 798 000		8 798 000	8 469 456	328 544

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

Tuloveroprosentti

2016: 21,5 %
 2017: 21,5 %
 2018: 21,5 %
 2019: 21,5 %

Vuoden 2019 kiinteistöveroprosentit

Kunnallisvero: 21,50
 Yleinen kiinteistövero: 0,93
 Vakituisten asuntojen vero: 0,55
 Muiden kuin vakituisten asuntojen vero: 1,10
 Voimalaitokset 3,10

Valtionosuudet

Valtionosuuksia kertyi 14,1 milj. euroa, valtionosuudet nousivat verrattuna edelliseen vuoteen.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 743 093		11 743 093	11 891 478	-148 385
Verotuloihin perustuva vos	2 347 623		2 347 623	2 354 091	-6 468
Opetus- ja kulttuuritoimen vos	72 064		72 064	-62 666	134 730
VALTIONOSUUDET YHTEENSÄ	14 162 780		14 162 780	14 182 903	-20 123

2.3.4 Investointien toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on vuonna 2019 Puolangan kunnan toteutuneet investoinnit. Valtuuston hyväksymässä talousarviossa 2019 valtuustoon nähden sitovat investoinnit jaettiin seuraavanlaisesti: 1. Kunnallistekniikka, 2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet, 3. Kiinteistöt, 4. Kalusto- ja irtaimisto, 5. Kiinteistöjen hankinta ja myynti.

Kunnallistekniikan kustannukset olivat lähes 422 000 euroa. Kaavateiden ja puistojen, sekä muiden yleisten alueiden kustannuksia aiheutui 20 000 euroa. Kiinteistöjen kulut olivat tilinpäätösvuonna noin 600 000 euroa ja kaluston sekä irtaimiston osuus 124 000 euroa sisältäen eriä TaHe -projektista. Kiinteistöjen hankintojen ja myynnin tulot olivat lähes 1 350 000 euroa.

	TP 2018	TP 2019
	EUR	EUR
Puolanka investoinni	-601 607,39	184 030,15
Kk:n viemäriverkosto	-203,06	-25 894,80
Maa- ja vesialueiden myynti tulot	11 836,00	209 135,52
Osakkeiden hankinta	-155 977,71	-165 450,00
Osakkeiden ja osuuksien myynti	178 980,00	207 000,00
Lääkärivitalo		-33 939,20
Kiinteistöjen energiahankkeet	-12 361,95	-11 388,00
Palolaitos hanke	-107 223,34	-552 078,17
Vesisäiliön uudistaminen	-26 055,30	-176 013,08
Rakennusten myynti		1 100 005,00
Kaavat.päällystys	-25 384,94	-2 217,29
Kaavat.valaistus	-77 269,42	-12 283,66
Paljakan polut	-112 133,07	-32 505,28
Tulot, Paljakan polut	86 681,24	32 548,23
Nurkkasuon katuvalot	-322,64	-5 492,25
Harjukadun saneeraus		-178 493,09
Tulot Harjukatu		9 393,67
Kamore-hanke Puolanka		-60 713,58
Tulot, Kamore-hanke		56 690,20
Kaukolämpöverkosto	-607,50	-3 900,00
PIPO-asetus muutos/korjaustyöt	-164 599,25	-46 862,58
Irtain/sivistysltk	-15 890,66	-54 207,38
TaHe -projekti		-54 930,45
Ict -projekti		-14 373,66

1. Kunnallistekniikka:

TA 2019

Kunnallistekniikan hankintoihin ja investointeihin varataan 2019 vuoden talousarvion nettosummaksi 130 000 €. Isoin kunnallistekniikan korjaustyö kohdistuu Harjukadun kunnostukseen.

Puolangan biokeskushanketta toteutetaan valtuuston erillisellä päätöksellä.

Konvektio-osan uusiminen kuuluu osana lämpölaitoksen toiminnan ja energiatuotannon kehittämiseen. Investointi vaatii erillisen valtuuston päätöksen.

Tavoitteiden toteutuminen

Harjukadun kunnallistekniikan kunnostaminen saatiin toteutettua valaistuksia lukuun ottamatta. Biokeskus, terminaali- ja lämpölaitostoiminta siirtyi Honka Infran toiminnaksi.

Vesisäiliö uudistaminen aloitettiin vuoden 2018 lopulla ja jatkui vuoden 2019 puolelle. Kustannuksia hankkeelle syntyi yht. 202 000€.

2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet:

TA 2019

Haketerminaali-alueen rakentaminen on osana Biokeskushanketta. Siihen on varattava 150 000 € vuonna 2019, mutta suunnitelmien ja kustannuksien tarkentuessa aloittamispäätös vaatii kunnanhallituksen hyväksynnän ja tarvittaessa lisätalousarvion hyväksynnän valtuustolta.

Jääkiekkokaukalon kattamiseen varataan rahaa 250 000 €, jossa on ulkopuolista investointitukea/-rahoitusta 190 000 €. Kunnan rahoitusosuus on enintään 60 000 €.

Hämähäkkikeinun hankkiminen Puolankajärven koululle 20 000 €.

Tavoitteiden toteutuminen

Jääkiekkokaukalon kattaminen siirtyi vuoden 2021 talousarvion suunnitelmavuodella. Hämähäkkikeinun hankintaa ei toteutettu.

3. Kiinteistöt:

TA 2019

Kiinteistöiden korjausinvestointeihin varataan 2019 vuoden talousarvion nettosummaksi 35 000 € joista 15 000 € varataan energiatehokkuushankkeisiin.

Uuden Paloaseman investointi on hyvin merkittävä rakennushanke ja jonka alustava kustannusarvio on 1 100 000 €. Siihen on saatu palonsuojelurahaston tukea 220 000 €.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2019 paloaseman rakennushankkeeseen käytettiin rahaa 552 000€, yhteensä koko hankkeeseen on mennyt rahaa 660 000 €.

Lääkäriviin käyttövesiputkistojen ja asuntojen saneerauksiin käytettiin 34 000€.

Kiinteistöjen energiahankkeisiin 11 400 €

4. Kalusto- ja irtaimisto

Sivistyslautakunnan irtaimistoon varataan 60 000 €. Irtaimisto sisältää ATK -laitteiden hankinnat Puolankajärven koululle ja Puolangan lukiolle sekä liikuntasalin patjojen uusimisen.

Talousarviovuoden aikana varaudutaan talous- ja henkilöstöpalveluiden (TaHe) palveluiden uudelleenjärjestämiseen 100 000 €.

Tavoitteiden toteutuminen

Sivistyslautakunta on hankkinut atk-laitteistoa mm. pöytäkoneita ja tabletteja. Liikuntasaliin hankittu uusia patjoja ja lentopalloverkko.

TaHe-palvelut kilpailutettiin ja toimijaksi valittiin Monetra Oy. Käyttöönottoa aloitettiin vuonna 2019 ja jatkuu edelleen 2020 aikana.

5. Kiinteistöjen hankinta ja myynti, muut

Rakennusten myynnistä kertyi tuloja 1 100 005 euroa. Osakkeita ja osuuksia myytiin 207 000 eurolla. Osakkeita hankittiin 165 000 eurolla

2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	1 214 000		1 214 000	1 381 928	-167 928
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät				-651 497	651 497
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 214 000		1 214 000	730 430	483 570
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-1 405 000		-1 405 000	-1 430 742	25 742
Rahoitusosuudet investointimenoihin	410 000		410 000	98 632	311 368
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50 000		50 000	1 516 135	-1 466 135
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-945 000		-945 000	184 025	-1 129 025
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	269 000		269 000	914 455	-645 455
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				-331 098	1 203 080
Antolainasaamisten lisäykset				-900 005	900 005
Antolainasaamisten vähennykset	871 982		871 982	568 907	303 075
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-781 296	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		2 000 000		2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-782 000		-782 000	-581 296	-200 704
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000		-1 000 000	-200 000	-800 000
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-641 018		-641 018	-155 577	485 441
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos				9 442	
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos				95 404	
Korottomien velkojen muutos				-260 423	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				-1 267 971	
RAHAVAROJEN MUUTOS				-353 516	
Rahavarat kauden lopussa	368 982		368 982	2 164 055	
Rahavarat 1.1.	1 000 000		1 000 000	2 517 571	

2.3.6 Yhteenveto valtuuston hyväksyminen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousosa	Määräraha	Toteuma	Poikkeama
Vaalit	-4207	-7190	2 983
Tarkastustoiminta	-18 100	-16 987	-1 113
Hallinto- ja elinvoima-asiat	-1 505 473	-1 143 322	-362 151
Sosiaali- ja terveystoiminta	-14 764 211	-15 033 571	269 360
Sivistystoiminta	-3 830 600	-3 761 321	-69 279
Tekninen toiminta	-1 677 458	-1 272 380	-405 078

Investointiosa	Määräraha	Toteuma	Poikkeama
Kunnallistekniikka	-130 000	-421 770	291 770
Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet	-275 000	-19 993	-255 007
Kiinteistöt	-765 000	-597 405	-167 595
Kalusto- ja irtaimisto	-175 000	-123 511	-51 489
Kiinteistöjen hankinta ja myynti, muut	-60 000	1 346 710	1 286 710

Tuloslaskelmaosa	Määräraha	Toteuma	Poikkeama
Verotulot	8 798 000	8 469 456	328 544
Valtionosuudet	14 162 780	14 182 903	-20 123
Korkotulot			
Muut rahoitustulot	0	12 078	-12 078
Korkomenot	50 000	42 323	-7 677
Muut rahoitusmenot	5 500	5 414	-86

Rahoitusosa	Määräraha	Toteuma	Poikkeama
Antolainasaamisten lisäykset		-900 005	900 005
Antolainasaamisten vähennykset	871 982	568 907	303 075
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-782 000	-581 296	-200 704
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000	-200 000	-800 000
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset	-641 018	-155 577	-485 441

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2019	2018	
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 813 690,69	2 028 259,19	
Maksutuotot	1 342 638,51	1 522 503,27	
Tuet ja avustukset	382 497,78	397 390,51	
Muut toimintatuotot	1 358 059,24	746 816,01	4 694 968,98
4 896 886,22			
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 477 042,83	-4 009 064,30	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 474 505,09	-1 518 498,47	
Muut henkilösivukulut	-76 473,60	-127 179,98	
Palvelujen ostot	-18 285 828,53	-18 006 031,17	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 813 881,88	-1 797 752,85	
Avustukset	-835 344,44	-750 882,91	
Muut toimintakulut	-168 581,86	-279 857,57	-26 489 267,25
-26 131 658,23			
Toimintakate	-21 234 772,01	-21 794 298,27	-21 794 298,27
Verotulot	8 469 456,05		8 108 109,95
Valtionosuudet	14 182 903,00		13 845 911,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot	12 078,19	11 811,21	
Korkokulut	-42 323,19	-46 495,44	
Muut rahoituskulut	-5 414,36	-7 775,55	-42 459,78
-35 659,36			
Vuosikate	1 381 927,68	117 262,90	117 262,90
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 034 406,69		-1 092 882,44
Arvonalentumiset	0,00		0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset kulut	0,00		0,00
Tilikauden tulos	347 520,99	-975 619,54	-975 619,54
Poistoeron vähennys	144 045,60		144 045,60
Varausten lisäys	0,00		0,00
Varausten vähennys			700 000,00
Tilikauden + yli/-alijäämä	491 566,59	-131 573,94	-131 573,94

3.2 Rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 381 927,68	117 262,90
Satunnaiset erät		0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-651 497,28	22 846,25
TOIMINNAN RAHAVIRTA	730 430,40	140 109,15
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 430 742,47	-936 378,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	98 632,10	143 955,39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 516 135,00	204 040,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	184 024,63	-588 383,39
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	914 455,03	-448 274,24
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-331 097,87	43 762,08
Antolainasaamisten lisäykset	-900 005,00	
Antolainasaamisten vähennykset	568 907,13	43 762,08
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-781 296,30	610 846,60
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		-7 142,80
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-581 296,30	-582 010,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-200 000,00	1 200 000,00
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-155 577,16	-288 118,63
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	9 441,61	27 797,54
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	95 403,99	-28 918,39
Korottomien velkojen muutos	-260 422,76	-286 997,78
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 267 971,33	366 490,05
RAHAVAROJEN MUUTOS	-353 516,30	-81 784,19
Rahavarat kauden lopussa	2 164 054,83	2 517 571,13
Rahavarat 1.1.	2 517 571,13	2 599 355,32

3.3 Tase

VASTAAVAA

	2019		2018	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Aineettomat oikeudet	139 402,15	139 402,15	0,00	
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	2 305 006,23		2 420 854,24	
2. Rakennukset	12 601 730,24		13 572 869,47	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 016 933,00		1 892 249,47	
4. Koneet ja kalusto	154 521,29		241 328,06	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	16 818,79		16 818,79	
6. Keskeneräiset hankinnat	1 076 823,73		774 401,65	
7. Ennakkomaksut	-83 471,87	18 088 361,41	-104 069,24	18 814 452,44
III Sijoitukset				
1. Osakkeet ja osuudet	1 216 989,82		1 250 216,71	
2. Muut lainasaamiset	0,00		568 907,13	1 819 123,84
3. Muut saamiset tytäryhteisöiltä	900 005,00	2 116 994,82		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
1. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 346,93	1 346,93	1 418,93	1 418,93
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Lainasaamiset	170 000,72		214 256,72	
2. Muut saamiset	6 000,00		9 000,00	
Lyhytaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	2 513 773,99		2 602 832,66	
2. Lainasaamiset	10 550,00		14 160,00	
2. Muut saamiset	102 259,30		636 795,96	
3. Siirtosaamiset	1 178 020,28		598 962,94	
II Rahoitusarvopaperit				
1. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 724 750,80		1 724 750,80	
IV Rahat ja pankkisaamiset	439 304,03	6 144 659,12	792 820,33	6 593 579,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	26 490 764,43		27 228 574,62	

VASTATTAVAA

		2019		2018	
A	OMA PÄÄOMA				
I	Peruspääoma	12 618 983,95		12 618 983,95	
II	Edellisten tilikausien ylijäämä	2 161 613,51		2 293 187,45	
III	Tilikauden +yli/-alijäämä	491 566,59	15 272 164,05	-131 573,94	14 780 597,46
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
1.	Poistoero	1 008 319,28		1 152 364,88	
2.	Vapaaehtoiset varaukset		1 008 319,28		1 152 364,88
C	PAKOLLISET VARAUKSET				
1.	Muut pakolliset varaukset	60 018,27	60 018,27	113 000,00	
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
1.	Valtion toimeksiannot	47 540,12		37 768,51	
2.	Lahjoitusrahastojen pääomat	8 262,40	55 802,52	8 664,40	46 432,91
E	VIERASPÄÄOMA				
I	Pitkäaikainen				
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 650 370,35		5 231 666,65	
2.	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	176 860,63	4 827 230,98	176 080,63	5 407 747,28
II	Lyhytaikainen				
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 581 296,30		1 781 296,30	
2.	Saadut ennakot	44 541,15		47 000,00	
3.	Ostovelat	2 479 482,51		2 268 549,98	
4.	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	102 444,16		99 367,89	
5.	Siirtovelat	1 059 465,21	5 267 229,33	1 532 217,92	5 728 432,09
	VIERASPÄÄOMA YHTEENSÄ		10 094 460,31		11 136 179,37
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	26 490764,43		27 228574,62	

3.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	20 974 653,50	21 176 500,50
Toimintakulut	-41 991 316,37	-42 354 231,92
Toimintakate	-21 016 662,87	-21 177 731,42
Verotulot	8 469 456,05	8 108 109,95
Valtionosuudet	14 182 903,00	13 845 911,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 816,16	3 250,87
Muut rahoitustuotot	24 994,36	22 133,41
Korkokulut	-84 641,72	-67 275,05
Muut rahoituskulut	-47 512,43	-44 472,33
Vuosikate	1 530 352,55	689 926,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 598 753,77	-1 642 162,39
Arvonalentumiset		-2 057,16
Satunnaiset kulut		-1 349,74
Tilikauden tulos	-68 401,22	-955 642,86
Laskennalliset verot	-18 190,14	-13 078,34
Rahaston muutokset	5 226,63	3 616,87
Vähemmistöosuudet	-6 707,68	1,69
Tilikauden alijäämä	-88 072,41	-965 102,64

Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 530 352,55	627 173,22
Satunnaiset erät		64 041,94
Tulorahoituksen korjauserät	-324 851,34	219 006,52
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-4 747 903,27	-3 157 229,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	98 632,10	146 607,96
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 537 402,25	205 909,52
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset		-605,55
Antolainasaamisten vähennykset	16 110,80	43 762,08
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 206 800,00	2 221 534,68
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-792 603,22	-835 252,85
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-753 198,98	1 600 142,50
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-20 359,94	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	24 947,68	54 738,35
Vaihto-omaisuuden muutos	-21 798,08	-8 311,46
Saamisten muutos	412 656,64	-1 036 317,76
Korottomien velkojen muutos	742 719,26	-230 208,27
Rahoitustuotot ja kulut		-7 704,16
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		1 801 777,56
RAHAVAROJEN MUUTOS	-91 093,54	-92 712,72
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat kauden lopussa 31.12.	3 097 725,67	3 188 741,32
Rahavarat 1.1. *)	3 188 819,21	3 281 454,04
korj.Kain.soten rahavarojen muutos 31.12/1.1.2020	77,89 €	-92 712,72

Konsernin tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	178 930,83	36 046,77
Muut pitkävaikutteiset menot	65 502,37	55 590,49
Ennakkomaksut	0,46	9 312,35
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 500 923,52	2 504 937,15
Rakennukset	15 073 487,22	16 405 219,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 377 163,42	2 221 472,83
Koneet ja kalusto	350 124,21	449 101,36
Muut aineelliset hyödykkeet	16 818,79	17 038,52
Keskenkäydyt hankinnat	6 762 943,21	4 380 799,94
Rahoitusosuudet	-86 127,53	-106 724,90
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	253 194,37	333 811,00
Muut lainasaamiset	0,00	16 110,80
Muut saamiset	16 648,55	16 428,82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,01	0,01
Lahjoitusrastojen erityiskatteet	6 947,05	7 019,05
Muut toimeksiantojen varat	174 403,65	131 797,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	103 163,67	81 365,58
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	31 423,21	31 397,86
Muut saamiset	480 005,00	9 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 821 294,60	3 014 878,61
Lainasaamiset	13 625,47	17 968,93
Muut saamiset	353 049,85	855 621,32
Siirtosaamiset	1 965 469,34	1 674 421,54
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 724 750,80	1 724 750,80
Rahat ja pankkisaamiset	1 372 974,84	1 501 786,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	36 556 716,91	35 389 152,89

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 618 983,95	12 618 983,95
Muut omat rahastot	291 444,24	295 462,54
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 179 443,72	3 162 110,23
Tilikauden alijäämä	-88 072,41	-965 102,64
VÄHEMMISTÖOSUUS		
Vähemmistöosuus	27 052,64	52 438,31
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	382 178,36	557 435,91
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	251 294,34	184 823,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 075,09	24 914,27
Muut toimeksiantojen pääomat	50 588,78	48 738,85
VIERASPÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 632 150,44	9 609 706,99
Lainat julkisyhteisöiltä	214 339,00	635 065,73
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	247 790,11	255 241,09
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	1 729 632,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 306 728,79	706 327,84
Lainat julkisyhteisöiltä	46 038,14	123 371,37
Saadut ennakot	55 202,46	56 602,59
Ostovelat	3 370 763,65	3 023 158,59
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	271 438,33	254 233,67
Siirtovelat	2 619 926,96	2 978 848,41
Laskennalliset verot	55 350,32	37 160,18
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	36 556 716,91	35 389 152,89

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Yleiset periaatteet

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä aiempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä aiempaan todennäköiseen arvoon.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta. Esittämistavat ovat Kila:n kuntajaoston ohjeiden mukaisia.
3. Tilinpäätöksessä ei ole edelliseen vuoteen kohdistuvia oikaisuja.
4. Tilinpäätös on edellisen tilikauden kanssa vertailukelpoinen.
5. Tilinpäätöksessä ei ole korjattu aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja.

Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia tietoja.

Puolangan kunnalla ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamisia eikä velkoja.

Laskennallisesti eriytetty vesihuoltolaitos on muutettu kirjanpidolliseksi taseyksiköksi.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2019	2018
Hallinto- ja Elinkeino toimiala, Vaalit	461 123,28	379 124,97
Sosiaali- ja terveystoimiala	1 816 416,81	1 999 759,64
Sivistystoimiala	215 217,30	264 396,77
Tekninen toimiala	2 404 128,83	2 051 687,60
<i>Kunnan toimintatuotot yhteensä</i>	<i>4 896 886,22</i>	<i>4 694 968,98</i>

7. Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2019	2018
Kunnan verotulo	6 424 507,61	6 079 264,37
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 221 258,46	1 233 321,83
Kiinteistövero	823 689,98	795 523,75
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>8 469 456,05</i>	<i>8 108 109,95</i>

8. Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	11 891 478,00	11 659 231,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 354 091,00	2 191 464,00
Järjestelmämuutoksen tasaus		0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-62 666,00	-4 784,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>14 182 903,00</i>	<i>13 845 911,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	14 973 463,45	14 827 383,10
Muiden palvelujen ostot	3 312 365,08	3 178 648,07
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>18 285 828,53</i>	<i>18 006 031,17</i>

10. Puolangan kunta ei maksa tukea valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi.

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	TP
----------------------	----------	----

Muut pitkävaikutteiset menot

Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	TP
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	TP
Muut	3 vuotta	TP

Aineelliset hyödykkeet

Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	TP
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	TP
Talousrakennukset	15 vuotta	TP
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	TP
Asuinrakennukset	30 vuotta	TP

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15 %	MJP
Sillat, laiturit ja uimalat	15 %	MJP
Muut maa- ja vesirakenteet	15 %	MJP
Vedenjakeluverkostot	10 %	MJP
Viemäriverkko	10 %	MJP
Kaukolämpöverkko	10 %	MJP
Sähköjohdot, muuntoas., ulkovalaist.	15 %	MJP
Puhelinverkko, keskusasema ja alakes.	22 %	MJP
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	MJP
Sähkö-, vesi yms. Laitosten laituskoneet ja laitteet	15 %	MJP
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	MJP

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	TP
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	TP
Muut raskaat koneet	10 vuotta	TP
Muut kevyet koneet	5 vuotta	TP
Sairaala-, terveydenhuolto- ym. laitteet	7 vuotta	TP
Atk-laitteet	4 vuotta	TP
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	TP

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	ei poistoa
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoa
---------------------	------------

Kalusto, jonka arvo on alle 8 409,40 €, käyttöomaisuushankinta ja poistetaan kerralla tilinpitovuotena.

Poistotavat: TP = tasapoisto MJP = menojäämäpoisto

12.

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Puolangan kunnan pakollinen varaus 1.1.			113 000,00	113 000,00
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella			52 981,73	
<i>Pakollinen varaus 31.12.</i>			60 018,27	113 000,00

13. Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien luovutusvoitoista ja – tappioista.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden voitot ja tappiot				
	Kunta		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	199 440,13	180,00		
Osakkeiden myyntivoitot	9 168,11	14 560,00		
Rakennusten myyntivoitot	390 752,31			
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	599 360,55	14 740,00		
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot		1 516,00		
Osakkeiden myyntitappiot	845,00	36 070,25		
Rakennusten myyntitappiot				
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	845,00	37 586,25		

14. Puolangan kunnalla ei ole satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyviä eriä.

15. Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	114,09	264,19
<i>Yhteensä</i>	114,09	264,19

16. Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	72 022,80	72 022,80
Poistoeron muutokset yhteensä	72 022,80	72 022,80

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Puolangan kunnalla ei ole lainan liikkeeseen laskemisesta kuluksi kirjaamattomia menoja tai pääoma-alennuksia.
18. Kunnan tilinpäätöksessä ei ole tehty arvonkorotuksia. Korkomenoja ei ole luettu hyödykkeiden hankintamenoon.
19. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäaikaisvaikutteiset menot	Ennakkomaksumukset	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksumukset ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					2 420 854,24	13 572 869,47	1 892 249,47	241 328,06	16 818,79	670 332,41	18 814 452,44
Lisäykset tilikauden aikana	139 402,15			139 405,15		720 916,86	544 375,61	848,22		323 019,45	1 589 160,14
Rahoitusosuudet tilikaudella-					-115 848,01	-998 283,58	-98 632,10				-98 632,10
Vähennykset tilikauden aikana							-68 080,79				-1 182 212,38
Siirrot erien välillä											
Tilikauden poisto						-693 772,51	-252 979,19	-87 654,99			-1 034 406,69
Arvonlennukset ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	139 402,15			139 405,15	2 305 006,23	12 601 730,24	2 016 933,00	154 521,29	16 818,79	993 351,86	18 088 361,41
Olennaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Maa- ja vesialueiden erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	203 433,67	203 433,67	203 433,67	203 433,67
Muut maa- ja vesialueet	2 297 489,85	2 301 503,48	2 101 572,56	2 217 420,57
Maa- ja vesialueet yhteensä	2 500 923,52	2 504 937,15	2 305 006,23	2 420 854,24

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. Yhteisöt	Kunta yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- lainasaamiset	Saamiset konserniyhte- isöt	Saami- set ky:t	Saamise- t muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	311 746,72	246 365,07	639 677,95	52 426,97	1 250 216,71		568 907,13			568 907,13
Lisäykset	164 730,00			720,00	165 450,00		900 005,00			900 005,00
Vähennykset Siirrot erien välillä	55 535,00	143 141,89			198 676,89		568 907,13			568 907,13
Hankintameno 31.12.	420 941,72	103 223,18	639 677,95	53 146,97	1 216 989,82					
Arvonlennukset Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	420 941,72	103 223,18	639 677,95	53 146,97	1 216 989,82		900 005,00			900 005,00

20. -22. Omistukset muissa yhteisöissä.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Puolangan Vuokratalot	Puolanka	100 %		448 028	2 275 683	0
Honkainfra	Puolanka	100 %				
Kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Kajaani	4,41 %		667 448	8 452 875	6 666
Kainuun Liitto	Kajaani	4,03 %		70 508	19 972	6 543
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	Kajaani	4,38 %		86 048	257 552	15 310
Osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Puolangan Yhtyneet Virastot	Puolanka	38 %		57 182	4029	1 569
Kiinteistö Oy Puolangan Toivolantori	Puolanka	29 %				
Kiinteistö Oy Puolangan keskus	Puolanka	23 %		85 596	850	2
Asunto Oy Puolangan Maaherra	Puolanka	27 %		37 551	2 172	9
Auhon vesiosuuskunta	Puolanka	48 %		2 273	2 872	844

23. Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

Saamisten erittely				
	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä: KOY				
Puolangan Vuokratalot				
Myyntisaamiset		187 026,03		44 453,20
Lainasaamiset	170 000,72		214 256,72	
Pääomalainasaamiset				
Muut lainasaamiset				
Muut Saamiset				0,00
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		187 026,03		44 453,20
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		961 068,76		839 515,11
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		25 714,09		37 758,00
<i>Yhteensä</i>		986 782,85		877 273,11
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus ja yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				78 942,62
<i>Yhteensä</i>		0,00		78 942,62
<i>Saamiset yhteensä</i>		1 173 808,88		1 000 668,93

24. Siirtosaamisiin ei sisälly edellä mainittujen lisäksi olennaisia eriä

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Tase-erä kohtainen erittely oman pääoman lisäyksestä ja vähennyksestä sekä siirroista niiden välillä.

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	12 618 983,95	12 618 983,95	12 618 983,95	12 618 983,95
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	12 618 983,95	12 618 983,95	12 618 983,95	12 618 983,95
Arvonkorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot	295 462,54	299 079,41		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.		-3 616,87		
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-4 018,32			
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	291 444,24	295 462,54		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 179 443,72	3 162 110,23	2 161 613,51	
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 179 443,72	3 162 110,00	2 161 613,51	2 293 187,45
Korjaus yli/alijäämään				
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-88 072,41	-965 103,00	491 566,59	-131 573,94
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	15 001 799,50	15 111 454,08	15 272 164,05	14 780 597,46

26. Erittely poistoerosta

Erittely poistoerosta		
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 008 319,28	1 152 364,88
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	1 008 319,28	1 152 364,88

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pitkäaikaiset velat		
	2019	2018
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 325 185,15	2 906 481,45
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>		

28. Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista.

Joukkovelkakirjalainat		
	2019	2018
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		600 000,00
- korko 2019 0,2%	1 000 000	
- erääntyvät 18.06.2020		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		600 000,00
- korko 0,07%		
- erääntyi 28.06.2019		
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	1 000 000	1 200 000,00

29.

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset			60 018,27	113 000,00
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)				
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>				

30. Puolangan kunnalla ei ole pitkä- tai lyhytaikaiset velkaa tytäryhteisöille, kuntayhtymille tai muille osakkuus- ja muille omistusyhteisyhteisöille.
31. Puolangan kunnalla ei ole käytössä luotollista pankkitiliä.
32. Erittely muut velat -erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin on esitetty taseessa.
33. Siirtovelkoihin liittyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 577 937,67	1 153 993,41	456 282,10	499 064,53
Sosiaali- ja terv. Palv. Sopimuksen tasaus				284 597,21
Verotilitysten takaisinperintä				327 219,64
Opetus- ja kultt. Toimen vo. Takaisinperintä			66 822,00	76 848,00

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Puolangan kunta ei ole pantannut tai kiinnittänyt omaisuutta velkojensa vakuudeksi.
35. -37. Vakuudet; Puolangan kunnalla ei ole omasta, kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, eikä muiden puolesta annettuja vakuuksia.
38. Puolangan kunnalla ei ole vuokra- tai leasingvastuita.
39. -40. Kunnan antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma (Puolangan Vuokratalot Oy)			4 277 383	4 277 383
Jäljellä oleva pääoma (Puolangan Vuokratalot Oy)			1 818 707	1 463 756
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma (Kehit.vam.tuk.+Vanh.k. ry)	1 748 908	1 748 908	1 748 908	1 748 908
Jäljellä oleva pääoma	329 854	450 045	329 854	450 045

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	15 634 705	15 237 125
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	10 287	9 789

41. Vireillä olevat erimielisyydet

Puolangan kunnalla ja Kainuun sosiaali- terveydenhuollon kuntayhtymällä on erimielisyys erikoissairaanhoidosta ennen vuotta 2005 syntyneiden eläkemenoperusteisten eläkemaksujen maksajasta. Vuosia 2013- 2019 koskeva erimielisyys on 1 173 299 euroa.

Kunta on maksanut ko. maksut ja laskuttanut Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymää.

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain

Henkilöstön määrä 31.12.2019	Hallinto- ja elinvoimatoimiala	Sivistystoimiala	Tekninen toimiala	KUNTA yhteensä
Vakituiset virat / työsuhteet	16	31	17	64
Määräaikaiset	4,3	13	7	24,3
Palkkatukityöllistetyt	2	1	1	4
Oppisopimustyösuhteet	0	1	1	2
Opinto./virkavapaa	1	4	0	5
Määräaikaiset ja työllistetyt yhteensä	23,3	50	26	99,3

43. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	5 028 021,52	5 654 742,75
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	219 734,00	118 284,69
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>5 247 755,13</i>	<i>5 773 027,44</i>

44. Luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Keskustan kunnallisjärjestö Puolanka	5 425,31	7 299,06
Vasemmistoliitto Puolanka	1 241,36	1 754,50
Ylä-Kainuun Perussuomalaiset	193,50	493,50
Kokoomuksen Kajaanin aluejärjestö		6,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>6 860,17</i>	<i>9 553,06</i>

45. Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 978,20	11 164,51
Tilintarkastajan lausunnot		
Muut palkkiot		
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>9 978,20</i>	<i>11 164,51</i>

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

5.1 Puolangan kunnan Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

TULOSLASKELMA

	2019	2018
Liikevaihto	399 038,64	411 209,06
Vesimaksut (ulk.)	336 433,77	340 385,83
Vesimaksut (sis)	40 435,61	46 127,92
Liiketoiminnan muut tuotot	22 169,26	24 695,31
<i>Aineet ja tarvikkeet</i>	<i>-97 037,91</i>	<i>-96 103,81</i>
Ostot tilikaudella (ulk.)	-97 037,91	-96 103,81
Ostot tilikaudella (sis.)		
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-203 330,94</i>	<i>-92 756,70</i>
Ulkoiset palvelut	-111 238,94	-92 756,70
Sisäiset palvelut	-92 092,00	
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-102 106,74</i>	<i>-83 842,98</i>
Palkat ja palkkiot	-82 011,85	-64 876,38
<i>Henkilösivukulut</i>	<i>-20 094,89</i>	<i>-18 966,60</i>
Eläkekulut	-18 326,01	-16 668,12
Muut henkilösivukulut	1 768,88	-2 297,48
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-86 292,79</i>	<i>-84 610,52</i>
Suunnitelman muk. Poistot	-86 292,79	-84 610,52
Arvonalentumiset		
<i>Liiketoiminnan muut kulut</i>	<i>-1 366,54</i>	<i>-1 329,70</i>
Muut kulut ulkoinen	-1 366,54	-1 329,70
Muut kulut sisäinen		
Liikelylijäämä	-91 096,28	52 565,35
<i>Rahoitustuotot ja kulut</i>	<i>232,57</i>	<i>-34,47</i>
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Korvaus jäännöspääomasta		
Yli/alijäämä ennen varauksia	-90 863,71	52 530,88
Varauksen vähennys		
Tilikauden yli/alijäämä	-90 863,71	52 530,88

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2019	2018	
Toiminnan rahavirta			
Liikelyljäämä	-91 096,28		52 565,35
Poistot ja arvonalentumiset	86 292,79		84 610,52
Rahoitustuotot ja -kulut	232,57	-4 570,92	-34,47
			137 141,40
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-284 090,77		-112 479,47
		-284 090,77	-112 479,47
Toiminnan ja investointien rahavirta		-288 661,69	24 661,93
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos	40 196,06		-55 228,13
Korottomien velkojen muutos	31 383,15	71 579,21	-5 803,92
			-61 032,05
Rahoituksen rahavirta		71 579,21	-61 032,05
Vaikutus kunnan kassavaroihin		-217 082,48	-36 370,12
Yhdystilin saldo 31.12.		-220 656,43	-3 573,95
Yhdystilin saldo 1.1.		3 573,95	-32 796,17
Yhdystilin saldon muutos		-217 082,48	-36 370,12

Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2019	2018
<i>Pysyvät vastaavat</i>	943 593,47	745 015,49
Aineettomat hyödykkeet		0,00
Aineelliset hyödykkeet	943 593,47	745 015,49
Rakennukset	40 967,93	54 885,39
Kiinteät rakenteet ja laitteet	873 105,11	684 996,25
Koneet ja kalusto	3 422,57	5 133,85
Keskeneräiset hankinnat	26 097,86	
Saamiset	47 988,61	88 184,67
Lyhytaikaiset saamiset		0,00
Myyntisaamiset	47 988,61	88 184,67
Yhdystili		
VASTAAVAA YHT	991 582,08	833 200,16
VASTATTAVAA	2019	2018
<i>Omapääoma</i>	608 486,78	699 350,49
Peruspääoma	834 588,12	834 588,12
Ed. tilik. Yli-/alijäämät	-135 237,63	-187 768,51
Tilik. Yli-/alijäämä	-90 863,71	52 530,88
<i>Vieras pääoma</i>	162 438,87	130 275,72
Liittymismaksuvelka	106 978,42	106 198,42
Lyhytaikainen vieraspo	55 460,45	24 077,30
Ostovelat	41 207,48	10 440,28
Siirtovelat	14 252,97	13 637,02
Yhdystili	220 656,43	3 573,95
VASTATTAVAA YHT	991 582,08	833 200,16

6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Puolangalla 14.päivänä huhtikuuta 2020

Tämä tilinpäätös on sähköisesti allekirjoitettu

_____
Harri Peltola
pormestari

_____
Mari Haapalainen
varapuheenjohtaja

_____
Markku Haapalainen
jäsen

_____
Yrjö Heikkinen
jäsen

_____
Markku Nivakoski
jäsen

_____
Anja Peura
jäsen

_____
Eija Heikkinen
jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Puolangalla ____/____ 2020

BDO Audiator Oy

Tuula Roininen

JHTT

7. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TILINPÄÄTÖKSEN SÄILYTYS

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Päiväkirja

Pääkirja

Ostoreskontratositteet

Myyntireskontratositteet

Muistiotositteet

Tilinpäätöksen säilyttäminen

Pysyvästi säilytettävät

Tasekirja

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

Vähintään 10 vuotta säilytettävät

Kirjanpitokirjat

Tililuettelo järjestettynä siten, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Vähintään 6 vuotta

Tilikauden tositteet (huomioitava pidemmän ajan vaatimat tositteet)

Liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto (sisältyy tositteisiin)

Koneellisen kirjanpidon täsmäys selvitykset sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto (mm. tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt)